

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעולמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת נצבים תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

הוריות. פרק שלישי - בהן משיח דף יג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רש"י

1 פרשת פ' בהן משיח - כתיבא בירשא, ודור כתיבא פר העלם דבר של צבור.
 2 'ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת' - ודעינו לפר בהן משיח, למה ליה למיחד
 3 וכתב 'כאשר שרף את הפר ודאשקו'. וכפר בקדו - ודור 'ובעד ביתו ובעד כל קהל
 4 ישראל'. פ' רעבודה וזה - וזי עולה. חסירא א"ף - למימרא דעולה קדמה. כמשפס
 5 כתיב ביה - בפר רעבונה וזה, ודבר כתיבא
 6 אולין, ועולה בירשא כתיבא. שעיר יחיד קודם
 7 לכבשת יחיד - בהן שהיו עשים, זה הניא
 8 כבשה וזה הניא שעירה. שכן נתרבתה באליה
 9 - דעו אינה טענה אליה. בנין יום - בגלל
 10 יום, כבש גלל עומר, וכבשים בגלל שתי הלחם.
 11 משנה עומרים בקללה - האיש למשכב
 12 זכור. גמרא אמו קודמת לכולם - ראת
 13 לה וזילתא טפי. [ובכן קודם לשלך ישראל -
 14 שאין כל ישראל ראוה לזכונה, אבל מלך, כל
 15 ישראל ראוה למלכות. מלך קודם לבחן גדול
 16 - מדאמר מלך לבחן גדול 'קחו נעמם מעבדי'
 17 אדוניכם' ועל כרחך באפשה קאמור - אלמא
 18 מלך עדיף. אמריבא - שמעונה על כולם, ואין
 19 משיבין על דבריו. נזכר - הממנה על האצרות

1 "פר בהן משיח ופר ענה" כו'. מנא הני מילי? דתנו
 2 רבנן: 'ישרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון'
 3 - מה תלמוד לומר "הראשון"? שהיה ראשון קודם
 4 לפר העדה בכל מעשיו. תנו רבנן: פר בהן משיח ופר
 5 העדה עומרים - פר בהן משיח קודם לפר העדה
 6 בכל מעשיו, הואיל ומשיח מכפר ועדה מתכפרת,
 7 דין הוא שיקדים המכפר למתכפר, וכן הוא אומר:
 8 "וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל". פר
 9 העלם דבר של צבור קודם לפר של עבודה וזה.
 10 מאי מעמא? האי תפאת והאי עולה, ותניא: "והקריב
 11 את אשם תפאת ראשונה" - מה תלמוד לומר? אם
 12 ללמד שתפאת תפאת ראשונה, הרי כבר נאמר: "ואת

20 שבמקדש. איבעיא להו לענין מופתא - ליטמא לזות מצוה סגן מושלח מלחמה,
 21 אי זה מזה קודם? להחיותו - הוא קודם לטען, משום דצבור צריכים לו למשוח
 22 מלחמה לצורך מלחמה טפי מסגן, ודכתיב ויבדל אהרן - אלמא בהן עדיף מלח.
 23 ככל עבר דרזי הוא בכלל אהרן, וכל רצין
 24 לישא גיורת - שמתרצין לישא גיורת מלישא
 25 משוחררת. משוחררת לא היתה בחוקת שמור
 27 ודחם שפחה מופקדת, לשון אחר: גיורת
 28 בעיא איגודי ומשמורת עצמה, לפי שברעתה
 29 להתגייר. אבל שפחה אן בידיה לשחרר עצמה,
 30 ואינה משמורת עצמה. מפני מה הכל מושיבין
 31 בעבכרים - כלומר מפני מה נהנה מכלל תורה. אמר להם מפני
 32 העבכרים, שתרפון תורה חזיר. אמר להם מפני
 33 שסורן רע - שיער בלב רע הוא יותר מדאי.
 34 סור-שור שלום, כדאמר (בבא מציעא טז ב),
 35 בהב שסורן רע - ודעינו יער הרע, שער של
 36 רע הוא. מאי היא - היכי הוי סורן רע. אמר
 37 רבא אפילו גלישי - דלאו מאכל, ולית בה
 38 הנאה - אפילו הכי גיצי לה. ויצי=שופט.

13 חשני יעשה עולה כמשפט! אלא זה בנה אב, שהיו כל תפאות קודמות לעולות הבאים עמהם, וקיימין לו, דאפילו תפאת העוף
 14 קודמת לעולות בהמה. פר עבודה וזה קודם לשעיר עבודה וזה. - אמאי? האי תפאת והאי עולה! - אמרי במערכתא משמיה
 15 דרבא בר מרי: תפאת עבודה וזה חסירא א"ף, "לחט" כתיב, רבא אמר: "כמשפט" כתיב ביה. שעיר עבודה וזה קודם לשעיר
 16 נשיא. מאי מעמא? האי צבור והאי יחיד. שעיר נשיא קודם לשעיר יחיד. מאי מעמא? האי מלך והאי הדיוט. שעיר יחיד
 17 קודמת לכבשת יחיד. - והא תניא: כבשת יחיד קודמת לשעיר יחיד! אמר אביי: תנאי היא, מר סבר: שעירה עדיפא, שכן
 18 נתרבתה אצל עבודה וזה ביחוד; ומר סבר: כבשה עדיפא, שכן נתרבתה באליה. עומר קודם לכבש הפא עמו; שתי הלחם
 19 קודמים לכבשים הבאים עמהם. זה הקלל: דבר הפא בנין ליום - קודם לדבר הפא בנין לחם. משנה האיש קודם לאשה -
 20 להחיות ולחשב אבדו, והאיש קודמת לאיש - לכסות ולהוציא מבית השכיב. בזמן ששנייהם עומדים בקללה - האיש קודם
 21 לאשה. גמרא תנו רבנן: היה האב ואביו ורבו בשרי - הוא קודם לרבו, ורבו קודם לאביו, אמו קודמת לכלם. חכם קודם
 22 למלך ישראל: חכם שמת - אין לנו פיצא בו, מלך ישראל שמת - כל ישראל ראויים למלכות. מלך קודם לבחן גדול, שצאמר:
 23 "ויאמר תמלך (אליהם) [להם] קחו עמכם (או מעבדי) [את עבדי] אדוניכם" וגו'. בהן גדול קודם לנביא, שצאמר: "ומשה אתו
 24 שם צדוק הכהן ונתן הנביא", הקדים צדוק לנתן; ואומר: "שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעדי" וגו'. יכול הדיוטות היו?
 25 תלמוד לומר: "כי אנשי מופת הָיוּ", ואין "מופת" אלא נביא, שצאמר: "ונתן אליך אות או מופת". משיח בשמן המושחה קודם
 26 למריבה גנדים; מריבה גנדים קודם למשיח שעבר מחמת קריו; משיח שעבר מחמת קריו קודם לעבר מחמת מומו; עבר מחמת
 27 מומו קודם למשיח מלחמה; משיח מלחמה קודם לסגן; סגן קודם לאמרפל. מאי אמרפל? אמר רב חסדא: אמר פולא. אמרפל
 28 קודם לגזר; גזר קודם לראש משמר; ראש משמר קודם לראש בית אב; ראש בית אב קודם לבחן הייחוס. איבעיא להו: לענין
 29 טומאה, סגן ומשיח מלחמה איזה מהם קודם? אמר רב זוטרא בריה דרב נחמן: תא שמע, דתניא: סגן ומשיח מלחמה שהיו
 30 מוהלים בדרך ופגע בהם מות מצוה, מוטב שיטמא משיח מלחמה ואל יטמא סגן, שאם יאדע בו פסול כבהן גדול, נכנס הסגן
 31 ומשמש כחמיו. והאמר מלחמה קודם לסגן? אמר רבינא: פי תניא תהיא - להחיותו. משנה בהן קודם ללו, לוי לישראל,
 32 לישראל לממו, ומומר לנתן, ונתן לר, ור לעבר משוחרר. אימתי? בזמן שכולם שרים, אבל אם היה ממומר תלמיד חכם ובהן
 33 גדול עם הארץ - ממומר תלמיד חכם קודם לבחן גדול עם הארץ. גמרא "בהן קודם ללו" - שצאמר: "[בני] חכם אהרן
 34 ומשה ויבדל אהרן (להקריב) [להקדיש] קרבן (הקדשים) [קדשים]". לוי קודם לישראל - שצאמר: "בעת ההיא הכדיל ה' את
 35 שבט הלוי (מתוך)" וגו'. לישראל קודם לממו - שהו מיוחס, וזה אינו מיוחס. ממומר קודם לנתן - זה פא מופת בשרת, וזה פא
 36 מופת פסולה. נתן קודם לר - זה גדל עמנו בקדושה, וזה לא גדל עמנו בקדושה. ר' קודם לעבר משוחרר - זה היה בכלל
 37 אהרן, וזה לא היה בכלל אהרן. "אימתי בזמן שכולן שרין" כו'. מנא הני מילי? אמר רב אחא ברבי חנינא, דאמר קרא: "קדש היא
 38 פאננים", מבהן גדול שצונם לפני ולפנים. תניא, רבי שמעון בר יוחאי אומר: דין הוא שיקדים עבר משוחרר לר, שהו גדל עמנו
 39 בקדושה, וזה לא גדל עמנו בקדושה, אלא זה היה בכלל אהרן, וזה לא היה בכלל אהרן. שאלו תלמידיו את רבי אלעזר ברבי
 40 צדוק: מופת מה הכל רצין לישא גיורת, ואין הכל רצין לישא משוחררת? אמר להם: זו היתה בכלל אהרן, וזו לא היתה בכלל
 41 אהרן. דבר אחר: זו היתה בחוקת שמור, וזו לא היתה בחוקת שמור. שאלו תלמידיו את רבי אלעזר: מופת מה הכל מביד מביד את
 42 קונו, והתול אינו מביד את קונו? אמר להם: ומה האוכל ממה שעכבר אוכל מושפת האוכל עכבר עצמו על אחת פנה וכמה
 43 שאלו תלמידיו את רבי אלעזר: מופת מה הכל מושלים בעבכרים? מפני שסורן רע, מאי היא? רבא אמר: אפילו גלישי.

הוריות. פרק שלישו - בהן משיח דף יג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רש"י

שופתא - ביהת של מור דעץ הוא גיין. הפניה בלוי - מלוכשו. פת פחמין - פת האפיר
בגדלים. של שיויר תוקפה - שנשתתרה מלוכשו. משבח למור של שבעים שנת - שסודר בפיו
כל שבעים שנה. משיב - מחזיר את הלמוד שנשתבח הדמנו כבר שבעים שנה. וסמינ -
לגרסא. שלא חשבה שאם לא חדרם אמר אחד ולא שתיים. ואחד אמר שתיים ולא
שלוש. וא אחד אמר שתיים ולא שש.

ואחד אמר שלש ולא ארבע. דית סמון מרשע,
כלומר. בפוף הקמעה ושחיתור מאתון אצבעת
של יד העומדין לבד שתי אצבעות וקופין כסדרן
מבאן. אצבע אצבע אומה מבאן. חזרת מבאן,
רדינו שתי אצבעות מבאן ואצבע אחד מבאן.
ובכך אתה זכור שאחד אמר אחת ולא שתיים.
ואחד אמר שתיים ולא שלש. גודל לא קאי כחיד
הבא עש שאר אצבעות. משום דלא קאי כחיד
אצבעות. והאכל פת - ופתמין עצמן כחידא חשיב
לזו. קשים ללמוד - ששעשה אותן אחד וזה
לשבעת. תוקפה תחת אפסר לפי - כל כשר תשה
גמול עצמו כחידא חשיב לזו. תוקפה ריה של
גבול - כלומר. החולק המריח ריה גבולת. וכל
החולק המריח הוי עובר תחת אותו ריה. שחיה
לחולק ונחלה. וזממה אפסל - ותות כפן שבושחין
את הקדרה קרי לחו חבי. על שם שמעבדין
הוחממה לעצמן. וישל עש צדור תרומה על חול
טסודיה. כל העם קופין - כל השורות כלל.
אפילו מן מאה. ועושין לו - שתי שורות בלבד.
עושין אותן - לבני חכמים שנומנים אבהים חסם
על הצבור. סניפין - שמושיבין אותן בצד הוקנים
משכב כבוד אבהים. ודחין סניפין לוקים בסניף
שמעניפין לקרר גדולה. סניף בלעז. אלא
לקטנים - דאמסו אותן. אבל יצא לגדולים אינו
בנסח ודומה במקומו. דרמשיש הוא. משום דהוא
למיר להעביר נפשית. כד שלא יתרחק - ודחיה
לפנות ביום צריך שיתרחק מן הדרך. כד שלא

רב פפא אמר: אפילו שופתא מרא יציי. תנו רבנן,
חמשה דברים משבחים את התלמוד: האוכל ממה
שאוכל עקבר ונמזה שאוכל חתול, והאוכל לב של
בהמה, והרגיל בויתים, והשוותה מים של שיויר
ריוצה, והרוחץ רגליו זו על גבי זו; ויש אומרים: אף
הפניצין כליו תחת מראשותיו. חמשה דברים משיבים
את התלמוד: פת פחמין וכל שכן פחמין עצמן,
והאוכל ביצה מגולגלת בלא מלח, והרגיל בשמן וית,
והרגיל ביון ובשמים, והשוותה מים של שיויר עשה;
ויש אומרים: אף והאוכל אצבעו במלח ואוכל. "הרגיל
בשמן וית"; מסייע ליה לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן:
בשם שהוית משבח תלמוד של שבעים שנה, כך
שמן וית משיב תלמוד של שבעים שנה. "והרגיל
ביון ובשמים"; מסייע ליה לרבא, דאמר רבא: חמרא
ויהינן פחמין. "והאוכל אצבעו במלח"; אמר ריש
לקיש: ובאחרת. כתנאי, רבי יהודה אומר: אחת ולא
שתיים, רבי יוחי אומר: שתיים ולא שלש; וסמינדי:
קמיה. עשרה דברים קשים לתלמוד: העובר תחת
האפסר (הגמול) וכל שכן תחת גמול עצמו; והעובר
בין שני מלכים, והעובר בין שתי נשים, והאשה
העוברת בין שני אנשים, והעובר מתחת רוחו רע של
גבילה, והעובר תחת הגשר שלא עקרו תחתיו מים

יהו אחריים וראים אותו, כדאמרנן במסכת ברכות. אמר רבא ובהי אביהם -
סניפין מפני כבוד אבהים. נשיתי משנה - את דתניא ליעיל בשעושיהו בנס וכו'. נתקן
מילתא בן לידון - כלומר. נעבר ליה כי ויהי דעבר הוא לידון. ואית דגרסי: נתקן מילתא
כי ליתנן. כלומר. נתקן מילתא דרדתי לזכרון לעולם לדורות אפילו כי אנו בעולם. אית
דאמר: נתקן מילתא בן ליתנן, לומר לו שילמדנו
רבי שאנו יודע ללמוד. ותרביש. גלי עוקציה -
יודיש לן מסכת עוקצין. דלית ליה - שאין סודר
לו. פשט - פירוש. גרס ותנא = גרס ושנה. אמר -
רבן שמעון בן גמליאל. מאי דקמאן דלמאן חס
ושלום כו'. בתר דאוקים = בתר שסיים. ושדו ליה
- לפתקא כי מדרשא. שאלות דרחה מפרקי
מתוך, ומה שלא היה מתוך - כתבו איתו
הפירוקן ושדו כי מדרשא. ויהי במחזין כי - או
הסיכנסו לבית מדרשו, או נא ונא אפליה ונשב
עמדם. וחי דאחי קי פקרא דאבוי - כלומר
דאחי קי פקרא דאבוי דרחה אב בית דין.
אבל למדו נשיא מי אותו קי דקא בעת למדו
נשיא. פקרא = אבנא מוהב. כדאמרנן במסכת
שבת פסוק "במה אשה" (נט, ג). מתי ליה רבי
לכח שמעון בריה אחריים אומרים אילו (לא) היה
תמורה לא היה קרב - דתנן במסכת ברכות
פסוק בחרא (ט, א). קראו עשר "שעיר",
ולעשרי "שעיר", ודאדו עשר "שעיר"
שלשתן מקודשין. התשיעי נאכל במזבח,
והעשירי מעשר. והאדו עשר קרב שלמים
ועשורו תמורה. דברי רבי מאיר. אמר לו רבי
יהודה: וכו' יש תמורה עשה תמורה ואת קרימא
לן דאין תמורה עשה תמורה. כדנתן במסכת
תמורה בפרק קמא (ה, ג). איך כבוד שור קדש דין
וכו' - הן קריבין ואין תמורתן קריבין, ומעשר ליף
עברו עשרת מנבוכ, מתבאר "כל אשר יעבור
חת העשבי וכתבי תחם בכבוד" ו"העברת כל
מסר דרסו וגו'".

אמר

ארבעים יום, והאוכל פת שלא בשל כל צרכו, והאוכל בשל עמוקא בפני חמת; ויש אומרים: אף הקורא פתב שעל גבי הקבר. תנו רבנן: כשהנשיא
מאמת המים העוברת בבית הקברות, והמסתכל בפני חמת; ויש אומרים: אף הקורא פתב שעל גבי הקבר. תנו רבנן: כשהנשיא
נכנס, כל העם עומדים, ואין יושבים עד שאומר להם: שבו; כשאב בית דין נכנס, עושים לו שורה אחת מקאן ושורה אחת מקאן
עד שישב במקומו; כשהם נכנס, אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו. בני חכמים ותלמידי חכמים, בזמן שרבים צריכים
להם - מפסיקין על ראשי העם, יצא לצורך - יבנם וישב במקומו. בני תלמידי חכמים ששמונים אביהם פרום על הצבור, בזמן
שיש להם דעת לשמוע - נכנסים ויושבים לפני אביהם ואחוריהם כלפי העם, בזמן שאין להם דעת לשמוע - נכנסים ויושבים לפני
אביהם ופניהם כלפי העם. רבי אלעזר בר רבי [צדוק] אומר: אף בבית המושבה עושים אותם סניפין. [אמר מר]: יצא לצורך -
נכנס ויושב במקומו. אמר רב פפא: לא אמרו אלא לקטנים, אבל לגדולים לא. הנה ליה למברק נפשה מעשרא, דאמר רב יהודה
אמר רבי: לעולם ילמד אדם עצמו להשכים ולהעריב, כדי שלא יתרחק. (אמר רבא): האדנא דחלשא עלקא, אפילו לגדולים נמי.
אמר אלעזר בר רבי [צדוק] אומר: אף בבית המושבה עושים אותם סניפין. אמר רבא: בחי אביהם, בפני אביהם. אמר רבי יוחנן:
כימי בן שמעון בן גמליאל ישיגת משנה זו, רבן שמעון בן גמליאל - נשיא. רבי מאיר - חכם, רב נתן - אב בית דין, כי תהי
רבן שמעון בן גמליאל תהי הוי קרימי כולי עלמא שמעון בן גמליאל? רבי יוחנן? רבי יוחנן? רבי יוחנן? רבי יוחנן?
רבן שמעון בן גמליאל: לא בעו למיהוי חיבאן בן דילי לדידהו? תפין הא מתניתא. ההוא זומא לא הוי רבי מאיר ורבי נתן, תהם,
למחר כי אתה, הווי דלא קמו מפסיהו כדרגילא מילתא, אמרי: מאי האוי? אמרו להו: הכי תפין רבן שמעון בן גמליאל. אמר ליה
רבי מאיר לרבי נתן: אנא חכם ואת אב בית דין, נתקן מילתא כי לדין. מאי נעבדי ליה? ניקא ליה: גלי עוקצין, דלית ליה,
ויכון דלא גמר, ניקא ליה: "מי מלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו", למי נאה למלל גבורות ה'/? מי שכוכל להשמיע כל תהלתו,
נעבריה, והוי אנא אב בית דין ואת נשיא. שמעניהו רבי עקיב בן קרשי. אמר: דלקא חס ושלום אתאי מלתא לדיי כיופוא, אול
יתבי אחורי עוליתיה דרבן שמעון בן גמליאל. פשט. גרס ותנא. גרס ותנא. אמר: מאי דקמאן דלקא חס ושלום איכא בי מדרשא
מירי? יהב דעתיה תרסה. למחר אמרו ליה: ינתי מר וינתי בעוקצין, פתח ואמר. בתר דאוקים, אמר להו: אי לא גמירנא כספיהונן,
פקוד ואפקיהון מבי מדרשא. הווי פתבי קושייתא [בפתקא] ושרי תהם, דהווי מופירין מופירי, דלא הווי מופירין פתבי פירוקן ושרי.
אמר להו רבי יוסי: תרבי במחזין ואנו מפפנים? אמר להו רבן [שמעון בן גמליאל]: עיילניהו, מהו ניקנסניהו דלא ניקמו שמענתא
אמריהו? אמר רבי מאיר - "אחריים", ורבי נתן - "יש אומרים". אחוהו להו בתלמידיהו: אילו פסיהו [רבן שמעון בן גמליאל],
רבי נתן אול, רבי מאיר לא אול, אמר: דכדי לחלומא לא מעלן ולא מוירדין, כי אול רבי נתן, אמר ליה רבן שמעון בן גמליאל: הני
דאחינן לך קמרא דאבדך למיהוי אב בית דין, שווינך נמי נשיא? מתני ליה רבי לרבן שמעון בריה, אחרים אומרים: אילו היה תמורה

הוריות. פרק שלישי – בהן משיח דף יד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלג רש"י

אמר ליה האיוב תמו חרבות לנצח – דמשמע: אף על פי שכבר תמו – חרבות לנצח, ואין יפה להזכירם. אפילו רבי – דענין הוה, הבא לא נהוג ענותנותא יתירא. דאמר משום רבי מאיר, ולא רצה למור בהדיא: אמר רבי מאיר. סיני עדיף – מי ששנה משנה וברייתא סדורין לו כנתינתן מדר סיני. וחד אמר עוקף הרים – דדוק ומפולפל בתורה, אף על פי שאין משנה וברייתא סדורין לו כל כך. רב יוסף – קרו ליה "סיני" לפי שדחו משניות וברייתות סדורות לו כנתינתן מדר סיני. אבל לא היה מפולפל כרבה. הכל צריכין למרי חטא – כלומר: רב יוסף הוא מרי חטא, שמשנה וברייתא סדורין לו מפי השמועה כנתינתן מדר סיני. דמשנה וברייתא אבהון דהלכתא. אושנא לביתיה לא קרא – שלא רצה לנהוג שררה בעצמו כל אותן השנים שמלך רבה, אפילו בהאי שררותא, שלא רצה להביא שום אומן

לא היה קרב. אמר לו: מי הם הללו שמימייהם אנו שוטים ושמונתם אין אנו מוזכרים? אמר ליה: בני אדם שקבשו לעקור פבדך וכבוד בית אביך. אמר ליה: "גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה!" אמר ליה: "האיוב תמו חרבות לנצח". אמר ליה: הני מלי היכא דאתנו מעשיהו, רגנן לא אהנו מעשיהו! הדר אתני ליה, אמרו משום רבי מאיר: אילו היה תמונה לא היה קרב. אמר רבא: אפילו רבי דענוותנא

בתוך ביתו. אלא כשהוא רוצה לחקק דם היה האומן על לביתיה דרבה, ושם היה מקין. ואית דגרסי: שלא רצה לנהוג שררות בעצמו כל אותן שנים שמלך רבה. כלומר, שלא היה לו פנאי לחקק עצמו, אלא היה עסוק כל שעה בתורה לפני רבה. חזיה לאבי דנבה רישית – כלומר, ראה לו דרמית ראש. נחמני פתח – ואמור דרשא, דמשמיא פסקו ליה רבנותא. אבי קרו ליה נחמני. (ואיכא דאמרי דבלשון גנאי קרי ליה נחמני, כלומר: עדין אתה תלמידו של רב נחמני. חייף ופקשה – מתוך פלפול יתירא דדחה ליה הוה מקשה ומתריך, אבל רבה בר מתנה לא וזה דחיק כל כך אלא מתוך שהוא שודה ומעין יפה יפה מסיק אליבא דהלכתא.

הדרן עלך בהן משיח
וסליקא לה מסכת הוריות

הוא, תנא "אמרו משום רבי מאיר", "אמר רבי מאיר" לא אמר. אמר רבי יוחנן: פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן, חד אמר: סיני עדיף, וחד אמר: עוקר הרים עדיף. רב יוסף סיני, רבה עוקר הרים, שלחו לתפון: איזה מהם קודם? שלחו להו: סיני עדיף, דאמר מר: הכל צריכין למרי חטא. ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה. מלך רבה עשרין ותרתין שנין, וחדר מלך רב יוסף. וכל שני מלך רבה, רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא חליף. אבי ורבא ורבא ורבא בר מתנה הוו יתבי וחו צריכי רישא, אמרי: כל דאמר מלתא ולא מפריד להו רישא. דכולהו איפריד, דאבין לא איפריד. חזיה רבה לאבין דגבה רישא, אמר ליה: נחמני, פתח ואמא. איבעיא להו: רבי ורא ורבא בר רב מתנה הו מנייהו עדיף? רבי ורא חריף ומקשה, ורבא בר רב מתנה כחון ומסיק, מאי? תיקו.

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

ואם לא יתא נדבה. אע"ג דבפ"ק דריה (דף ג) דריש ליה לענין כל תאחר ולא שייך לאחר חשיטה הכא דריש ממשטה דריש דריש ליה לנדר נדבה. **וזבחים** בסתם לשמן חן עומדין. ואני פסול עד שיכין שלא לשמן וא"ח בפ"ק דחולין (דף יב) בעי ר"י אי קטן יטל מן מחשבה וכו' רבי בקונטרס כגון בשודות קרישים ודילף בירש זבחים רבעי לשמה ושחט וכו' שחלק לשמה מי דורי כותנה או

לא הא משמע הכא דסתמא נמי כשר ואינו פסול עד שיכין שלא לשמן ודיל דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להכין שחן קרישים וסבור שחן חולין דודא ליה מתקנס פוסל כדאמרי בפריה שחן שמיא (לקמן דף מו) לשם חולין כשרין משום חולין קריש דחאי קטן אפילו אמר יודע אני שחן קריש ולשמן או מתכין מביעין לו אי כותנה כותנה או דילמא לא מחייב אם אין מעשיין מוכיחין: **כרתם** אשה לא לנדרשין עומדת ואפי' דיתנה תחת בעלה מכל מקום לא להתגרש בגו זה עומדת וכו' אם לא ידעה ובעל לא יגרשה אלא שלא תשמשנו ומתוך זה מילתא מוחרגא מה שפסקים בזה פק שני דגיטין (דף כב) דאמר גוי אדעתא דנפשיה עבד ואינו כשר לכחוח את חגט בנזי שני דעבדה וזה (דף כו) אמרי: יומל ארמאי ואל ימול בתי משום דבתי מתובין לשם הר גריזים וזהם נמי בעינן לפשה כדרישין (שם דף ג) מלת המול (מול) ואפי' הכי משכרין ארמאי דיש חולק בין גט למילה כמו שמתקבל אשך לא נזכרם לגו הא סתמא פסול משום דסתם אשך לא לנדרשין קיימא ולכן נמי [בגין] דסתם אע"ג דעביד סתם אבל סתמא סתמא לשמה קיימא כמו זבחים ודילך גוי כשר אע"ג דעביד סתם: **הא** לשם פסול סתמא כשר. ב"ר בקונטרס דריש חשיטה סתמא אשתיות ותימה כיון דאמר בתחילת שדיטה לשם פסול וכו' כל שעה יטל לרבר עד שיגמר חשיטתו ונראה לפרש בדישתי עבודת איירי כגון דשחט פסול סתם וקביל סתם וזהו פריק המדי (פסחים פסחים דף נג) מביעין אי א' עבדהו אחת תנו או בשחי עבודתו ועבדהו אחת חייב דריש דפריש בקונטרס וכו' לישב אפילו אם עומתין לומר לשם פסול וסתמא פסול ואפ"ה אין צריך לרבר כל שעה אלא שבתחילת שדיטה יאמר שיעשה כל חשיטה לשם שדיטה פסול.

אתנו בית דין דלא לימא לשמה דילמא אתי למימר שלא לשמה. בשמעתא קמייתא דגיטין (דף ג) דמפיש דלכך לא חייבו לומר בפני נכתב לשמה למד לרש שאין כקאן לשמה משום דאי ממשע ליה לדבריא דרש למיגיהו לא מוסיף מצי למימר דילמא אתי למימר שלא לשמה דמי הוא שוחט כל שן שנותן נט לאשה זו שבתב לשמה הוא אמר כשרה ונתבב אבל אמר השוחט קרבן עמינים שטועה וסבור שהוא קרבן אחר וכן עומקבול ומילך חורק: **קיימי** בית דין ומתני כו. יט חיימה למח לו להאריך כל זה הא בדריא אמר סתמא כשר ונראה לפרש דמי ימא ליה כלבו הינו שלא

אמר בדריא לשם אחר מכל אלו אבל חישב כלבו למח שדיט לחיות הא סתמא פסול להכי [ודייק] מתנאי בית דין כי מותו בית דין דלא לימא בדריא ובמשכבה נמי ושטא אתי ללדי פסול שלא יחשב כלל ויחשוד סתמא ויפסול:

בסופרים העשויין להתלמד עסקין. ואפילו תאנן דאמר פריק סגור דעירובין (דף יג) גבי מגילת סוטה דמוקדין אותה מן התורה אף על גב דבעינן לשמה ואף על גב דתורה

נדר הוא. דהא כאשר נדרת כתיב ויש חולקין בין נדר לנדבה נדר דאמר הרי עלי ונדבה הרי זה: **אם** כפח שנדרת עשית. שעבד עבודתיה לנשמה דריש נדר. ויעלה זה לנדר: **ואם** לא יאה לנדבה. כאילו התנדבה ליה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה ונדבה מי שירי לטעמי בה. וכיון דרומאן קרייה נדבה מי שירי לטעמי בה הא אמרינן בשני (לקמן דף כט) אסור לשמה בקרישים וליף משמע מי דורי כותנה או

מדרש קרא אם מוצא שפתיך תשמוד ועשית או יהיה נדר אשר נדרת ואם לאו נדבה: (מפי השמועה במנחות עד כאן לא חותב נבן אורארא בחומא. כלומר חבל עד שלא חיתא אמש בשבת אצלנו בתוך החתום שותכל לבא לבית המדרש ולשמוע: בן חרש. שם עוקם: ושני להו. ופירקין: שלא לשמן. משמע דעקר שמיעה בדריא: שלא לשם אשה. האשה הוואת שנכתב לשום אחרת ששמה בשם זו פסול דכתיב וכתב לה לשמה וסתמא נמי פסול. כגון אם כתבו הסופר [וסתם] לשם לאה שיהא ממונן לכשיבא ארם אצלו ששמו ושם אשתו [שוין] כן ויתנו לו ולקמן מפרש מנלן ממונן דסתם פסול: ושני. ותיקין גופה ופיה דרמיתו אהדי: בשמן לשמן קומדין. ודלכך בל כמז דלא עקר שפתיך בדריא ודו לשמן: מילך. ממונתי היכי שמע ליה רבא דתיקשה ליה: שנכתב שלא לשמן. משמע דעקר שמן שמונ שלא נכתב לשמן. משמע דלחידך שמן עליהו דרמיתו סתמא: שנכתב שלא לשם אשה זו. משמע שנכתב לשם אחרת בפרישה: כיצד לשמן בו. מתני. דאם לאם פסול ולשם שלמים. כגון דחישב עליה: אף לשם פסול סתמא. וסתמא. שלא חישב אחריו לשם שלמים כשר ואע"ג דסוף חשיטה סתמא אישתחית: אלאם סתם בלשן דמי. דאי כשלא לשמן דמי הויא ליה כאילו אמר לשם פסול ולשם שלמים: על דעת [אשתו]. אבל) דיבא דרשיתה בליה סתמא אימאן לא דפסול: הא סתמא [ולשם] פסול. תחילה שחוטת סתם וסופה פסול כשר ואל דמיפסיל משום חתולתה אלאם סתמא בלשמן: א"נ איירי בו. כלומר לעולם לא דירוק מניה דא סתמא כשר. פסול כשר ולעולם אימאן לו פסול סתמא כשרא לשמו ודאי קריש לשם שלמים אידי דפריש בלשמן ולא לשמן לשם שלמים ודחתם דוקא הוא דאילו סתמא דריש דעל דעת ראשונה הוא עושה פריש שמו חתמני כשרא לשמו ולשמו לשם שלמים ולשם פסול ולא דוקאן דריה סתמא ולשם פסול דמיפסיל בתחילת חשיטה: לשם ששה דריש. משה פריק ב"ש ומקרא יליף לזה: לשם זבה. וזהו מה שהוקדש: לשם זבה. שיתפרב בו בעליה ולא שיתפרב בו אחר: לשם שם. [לנתן (רוח) להקריב שאמר] (ונעשה רצונך) לשם אשמים. לקרישים לא לעשותם צלי על המזבח קרבניישי בלע"ה: לשם ריה. לאפוקי איכריס שעלאן ודעלן שרוב אין בוקר וזהו חכמי מפרש ליה חתם: לשם נחת. לשם נחת רוח להקריב שאמר ונעשה רצונה שלא היה בבל. לשמו אלא סתם ולא חידך אור

מאלה שתנא בית דין הוא. שישחוט סתם ולא יכירו בשחיתותן לשמו בדמרש טעמא ואילו אמר כו' דלא לימא לשמן בו: וגבי נבג [סתמא פסול פסול מיה ליה. כלומר הכי שמוע ליה רבא ממונתי] דגיטין דפסול דתיקשה ליה ודמיתו אהדי: מקריין. סתמאן שחיתותן שחיתותן לשמן דמיפסיל לשם ברייתו בלל. אבל דיבא איכריס לשם ברייתו שיהא ממונן לו לכשישחוט דגרש ששמו ושם אשתו שחן בו כשר: ומכל

שכן חולקין אהליהם. פי בקונטרס שכן דרך בני אדם לחלוק אהלים במחיצה הילכך אהל אהרנית הוא אבל תנא אין דרך לחלוק משמע לפירוש דפליגי אף בתנור שהצטו בנסרים או ביריעות ובחרות כהנים משמע דבבמות פוחתה ופוקקה ומתולשלת לאורי תנור דוקא פליגי ולא כשהצטו בנסרים וטעמא משום דבמות שיש לה ד' מחיצות חיצא דומי לכלי וכן מטהר אהל מחיצה אחת בתנור מודה

ר אליעזר דאליא טעמא דהכי איתא בפרשת ויהי ביום השמיני בני תוכו אהל תוך תוכו כיצד חבית טעמה בתנור ופיה למעלה מן התנור כי מין אדור כוורת שהיה פוחתה בו ו' אליעזר אומר מצלת אמר ר' אליעזר אם הצילה בנות תנור לא תציל בכלי חרס חקל אמרו לו אם הצילה בנות תנור מקום שהמחיצה מצלת תציל בכלי חרס חקל שאין מחיצה משמע דשכן חולקים אהלים דאמרו לו שהטעמן היינו נמי פירשו דאמרו לו דתורת כהנים כותב נראה לרבינו הקדוש לפרש ויבא העל בכותב בפרשת ופוקקה באהל המת שכן חולקין אהלים פירוש שכן מחיצה אחת המסתפקת מצלת תנאמר בבלי שחסי שותחין כוורת שאין חולקין אהלים פי' המחיצה המסתפקת בתנור אינה זרעית אלמא בתנור שחצו לא פליגי את דמסיים דתורת כהנים בחר הכי וקטני בלשון שמועתינו שאמרו לו ר' יוחנן בן זורא ואלא אהלי אהלים אהלים במת תנור שכן חולקים אהלים יצילו חרס אמר רבי יוסי אמרת לר' יוחנן בן זורא ומה אני אכל ככל מנחך בן זורא אליעזר תשובה מפני שהוא תנור פירש ר'ש שגם שם פליגי ר' אליעזר ועל זה צ"ע ונראה לי קצור גם בהובא משמע בפירוש חולקים אהלים אהלים יוחנן בן זורא היינו מחיצה על תנור ועל זה אמר לו רבי יוסי והלא גם שם פליגי רבי אליעזר ודחשת פירכא דאמרו לו ופירכא ד' יוחנן בן זורא הכל אחד אלא דומר אמר בריה דאליעזר ומה אמר בריה לישנא ואין להפך הגירסא כמו שיש (ומקצת ספר) בתורת כהנים ולרובא באמרו לו שכן חולקים אהלים ולפרש בפ' ר'שעל ר' יוחנן בן זורא גרסו שכן מחיצה מצלת ועל זה יתיישב ר' יוסי בנסרים הלא הוא הניחן אין למר כן שריי בתוספתא דמסכת כלים מוכחא כי ליבא מילתא דאמרו לו כלל כי אם דברי ר' יוחנן בן זורא שכן חולקין אהלים ועל א"ר יוסי הלא הוא הניחן והם אין לשנות הגירסא שכן דאמרו לו לא איתרי חרס שייך דחולקין אהלים ופירוש נבי כלי חרס מחיצה המסתפקת בתנור כמו פירכא מדחיצה ומצלה דאמרו לו שהניחן סוכרין שריי אליעזר

וזהו למחיצה על תנור ועל זה אמר ר' יוסי הוא הניחן גם שם פליגי ר' בריך.

הבא נמי בן חומור קדשים חולקין קדשים כי ישי תנאי דהא חולקין אהלים אפכא מתוך הסברה דאדורבה בשביל שהם קדשים ומיעה לכן מחריבין אבל חולקין דלאו בן מינה לא מחריבין ונראה לפרש דעבדי קל חומור משום דמה קדשים שאין מחללין בנן מחיצה אחת סתם ובסבור שהיא עולה דכשריה ואפי' מחללין קדשים בשוחד לשם עולה חולקין שנהללין בנן ובסבור שחן חולקין דאמר בסוף בית תנאי (ולקמן ק"ו מה) משום חולקין פסולה כל לא שכן שמחללין קדשים בשוחד לשם חולקין. לא יחללו את קדשי בני ישראל. אינ' דהאי קרא כתיב מנבל ומתרחם כדומה לקמן דף (יא) בגמרא דשמיני את עזריה דילמא קדשי מתוך קדשי דהוה מצי למכתב ולא יחללו את אשר ידמו.

מה

בבבירה: חד לגופיה. שיטמא. ואוכלין. מתאייר. חד לג'ש. שיטמא שרץ את הכלי ואפי' שלא נגע בו כדילפי' ליה בחלב שווחין (חולין דף כה) באמר תוכו לישנא נאמר תוכו לטמא: ולא תוכו של אחר. למעשה: כלי שוף טטומא אירא אנכי נגע בו ולא תוכו ולא תוכו. בדפרישית: לעיל ע"ה עיקר קרא לכלי שוף אתא דלא למעשה: כלי חרס שבתוך דחומר ופיו למעלה מן התנור שציל על האוכלין שבתוך כלי זה יחריף למעשה לכתוב כל אשר (בתוך) שבתא ומתכתיב חתי' לטמא אוכלי' שבתא אוכלי' שבתא ונראה לאו תוכו נגזר ולא ללמד על

אם הציל במת תנור. שכן חולקה אוהליו תציל בכלי חרש חקל שאין חולקין באוהליו תהינה לרבן רבי אליעזר מאי אפכא למימר, רבי אליעזר קל וחומר קאמר, אי הכי, התיב נמי לימא קל וחומר קדשים מחללין קדשים חולין לא כל שכן אלא טעמא דרב קדשי אלוה. דאמר רבי אלוה, מאי טעמא דרב, ולא יחללו את קדשי בני ישראל, את אשר ידמו לה', קדשים מחללין קדשים, ואין חולין מחללין קדשים. אלא מאי אהא קרא אפכא מכל וחומר. הכא נמי לית 'תוכו' לפקיה מכל וחומר. האי 'תוכו' מביעי ליה לאוכלין שצביקל בטיט והכניסין לאור תנור סלקא דעתך אמינא הואיל ובנגיעה לא מטמא באורו נמי לא מטמא קא משמעין לו ורבן הנה לא צריכי קרא רב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש אשניו בעלים, ומינש מי אמר רב הפאה ששקטה לשם הפאה בשירה, לשם עולה פסולה. אלא מאי מניה, מחריב בה דמניה, לא מחריב בה. והאמר רב הפאה ששקטה על מי ששחוייב הפאה, פסולה על מי ששחוייב עולה, בשירה. אלא מאי דבר מניה מחריב בה דלא מניה לא מחריב בה. ומינש, התיב 'ושחט אותה להפאה' אמר ר' חנניא ור' הפאה לשם הפאה נשחטה. הכא 'וכפר עלי' כתיב 'עלי' ולא על הכרי. הכרי דומיא ד'יהיה שחוייב כפרה כמותה, רב הכיבא רמי שינוי בעלים אהוד תוכו ומינש, ומה אמר רב 'הפאה ששקטה על מי ששחוייב [הפאה] פסולה, על מי ששחוייב' עולה בשירה. אלא מאי דמניה מחריב בה, לא מניה לא מחריב בה. והמינא 'תוכו' ולא תוך תוכו, אפילו כלי שוף מצייל ומינש, ארבעה 'תוכו' כתיבי (תוכו) 'תוך', 'תוכו', 'תוך', 'תוכו'. חד לגופיה וחד לגופיה שן. חד 'תוכו' של זה ולא תוכו של אחר. איך 'תוכו' ולא תוך תוכו, ואפילו כלי שוף מצייל מנל

טעמא לאו איריא את דליתיהו מדין אחר. שינוי. חטא לשם עולה. חטא ראובן שחטת לשם שמעון לחטא את שמעון קדשין (ולקמן) הפסולה דכתיב לכפר עליו ולא על חבירו: חטאת ששחטה לשם חטאת. חטא חלב ששחטה לשם חטאת וכו' הוא מילתא לקמן בפרקין (דף ג.ו.) והבאר. רב. בשניי בעלים חטאת ראובן ששחטה להתכפר בה שמעון אם שמעון מחייב חטאת (הוה) פסולה אלא אם מחייב עולה ולא חטאת כשדור אלא מאי מניה לא מחריב בה דהב. שני קודש שחטין (ולפסולא מושתט) אותה לחטאת שחטתא לשם חטאת וכאן דרי חטאת לשם חטאת שחטת: הבא. בשניי בעלים פסולה חלב לא מעילו ולא על חבירו חילקי' חרבין דומי דריה דרב מניה הוא דמחריב בה לפסולא שחטה אישכא ויהי בתיב. כיצד תוכו חרי דמיני ודרוש תוך דרוש תוכו דמיני מצי למכתב את תוך ותוכיב תוכו למיעטא וכן

אם הציל. המחיצה במת החומר באהל המת שהמחיצה מוסקת וכלם שמעבר השני שוחרין דכתיב (מבשר ט) כל אשר באהל יטמא חתי לא בזהאזא חתי גינה: שכן חולקין. דרך בני אדם לחלוק אהלין במחיצה הילכך אהל אהרנית הוא תציל בכלי חרס. (בתמיה) שאין חולקין כלי חרס) מחיצת הילכך תוכו קרינא ביה תהינה ליבן. דאמר מחיצה לא מנאל איתא לדרב דאמר לא מניה לא מחריב ביה אלא לר' אליעזר מאי אפכא למימר. לימא דרב הנאי דהי' ר' אליעזר קל וחומר קאמר. לעולם בעלמא ר' אליעזר כרב סבירא ליה מנא חולין וקדשים אבל לענא מחיצה מנא חומר וליף כיון דבמת החומר מצלא קל וחומר לכלי חרס חקל שוחרין קל מן המת הכי גרסין לא כל עטמא דרב רב אלעזר לא יחלול את קדשי בני ישראל ויהי אהל דרב רב אלעזר לא יחלול את קדשי בני ישראל ונראה הבבוב דהי: ופרכין אלמא לר' אליעזר דבעית דאוקמה לדרב אליבאי' אתא קרא אלא יחלול ואפכא קדו דהוה לו למידרש קדשים מחללין קדשים כה: ה"ל ליתר תוכו. קרא יתירא דדרשין לקמן תוכו ולא תוך תוכו (קאמרת מקרא למידך למידש תוכו ולא תוך תוכו) וקאמרת מסבירא דלא מטמא אהל תוך כלי אחר אבל מחיצה דלאו את מניה ליה לא לאיתורביה אי לא משום כל תומו ומהא אמרת קל וחומר לית תוכו ולפקיה דרמנעט תוך תוכו מכלל דתוכו לעולם טמא דאי מחיצה (בעלמא) מצלא למה לי קרא למעשה תוך תוכו השתא תוכו מציל תוך תוכו נבטיא דהאי שבער דחומריה תוכו הוא לרב דהאמרת דלא מניה לא מחריב ביה ונאמר ק"ר ר' אליעזר הוא תוכו דאיתא למעשה תוך תוכו כלי אהל תוכו מחריב בה דלא מנאל מיכ' ליה לאוכלין שניבלי. ודפן בטיט סביב שאין שרץ יכול לגעו בהן ודבוסין לאירי התנור חתי הוא דאיתורביה לטטומא דחומריה דלא תוך תוכו הוא כדקאמרת תוך תוכו דמצייל אבל הקפת טיט לא מיידיבא ביה לבטולי שני תוכו דלאו מניה בה' אלא מחריב ביה דסיד אמנא הואיל וא"א להם לטמא במגע שרץ לא נטמאו נמי מתורת א"א חרס קמ"ל מיעטא דלא תוך תוכו הוא (דאמר) דלא מטמא אבל נמי מיטמו ומיהו מחיצה אפי' דלאו מניה דהי. הוא ק"ו ורביה לאיתורבי ביה: ורבנן הני. אוכלין לא צריכי קרא דק"ו וי' יתירא דריש לקמן למעשה תוך תוכו איתורבו וכו' ודלאו מניה נגזר לא צריכא קרא לרבינוהו דהי מתוך נפקי דהא תוך נגזר והמדיא חתי' קל לדרשניהו דהא דקאמר הואיל ונגזרה בעיה

וּמִנֵּי דְבַעֲיָנָא וְזִבְחָהּ לִשְׁמָהּ. לְמַחְלִילָא דְרָא מִנְרָאָא שְׁפִתָּךְ לֹא מִיפְרִישׁ בִּיהּ עֲבֻדוּתָא. כְּפָאֵר
 דְּלִעֲיָנָא שְׁחִיטָהּ קָרִיב וְהוּא [וְלִמָּא] חִינֵי כְּשִׁיחוּ. וְכֹחַ שְׁלֵמִים וְלֹא אֲנָמֵר וְכֹחַ מִשְׁחָה שְׁחִיטָהּ
 מִחַ לְזִבְחָהּ שְׁכֵן פְּסוּלָתָא שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין כְּפִסָּה. שְׂאֵם שְׁחִטָּה שְׁלֹא לְאֲוִיכֵין כְּטֹן הַחֹלֶה
 וְלִקְוֹן שְׁאֵין עֲבֻדוּתָא לְאֲבֹל בִּיהּ פְּסוּל וְאִפְלוּ וְזֶן בְּעִלְיוֹ דְּכַתְּבִי אִישׁ לִפִּי אֲבֹלֵי אֲבִילָה
 בְּבוּת וְשֹׂאֵר וְכוּלָּהּ אֵין פְּסוּלִי שְׁלֹא לְאֲוִיכֵין

מִנֵּי דְבַעֲיָנָא וְזִבְחָהּ לִשְׁמָהּ. דְּאָמֵר קָרָא, 'וְאִם יִזְבַּח
שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ, שְׁתַּחֲוֶה וְזִבְחָהּ לִשְׁמָא [שְׁלָמִים]. וְיִדְלִקֵּא
חִינֵי שְׁחִיטָהּ, מִדְּכַתְּבִי 'הַמְקָרִיב אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים',
'הַזֹּרֵק אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים', וְלֹא כְּתִיב 'וְזָבַח', וְהִכָּא
כְּתִיב 'וְזָבַח', שְׁמַע מִינָּה שְׁתַּחֲוֶה וְזִבְחָהּ לִשְׁמָא.
אֲשֶׁכְּחָן וְזִבְחָהּ, שְׂאֵר עֲבֻדוּתָא מִנֵּי. וְכִי תִימָא לִילָךְ
מִזְבִּיכָהּ, מַה לְזִבְחָהּ שְׁכֵן נִפְסָלָתָא שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין
כְּפִסָּה. אִלָּא אָמֵר קָרָא 'הַמְקָרִיב אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים',
שְׁחִיטָהּ בְּקֻלָּה שְׁלֵמִים. וְלִכְתּוּב רַחֲמָנָא בְּקֻלָּה,
וְלִילָךְ שְׁחִיטָהּ מִינָּה, מִשּׁוּם דְּאִיכָא לְמִיפְרָךְ, מַה
לְקַבְּלָהּ שְׁכֵן פְּסוּלָה בְּזֵר וְאִשָּׁה. אֲשֶׁכְּחָן שְׁחִיטָה
לְקַבְּלָהּ, וְיִרְקָה מִנֵּי. וְכִי תִימָא לִילָךְ מִינָּה, מַה לְהִנֵּי
שְׁכֵן מַעֲוֻנוֹת צָפוֹן, וְיִשְׁנֵן בְּחִטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת. אִלָּא
אָמֵר קָרָא 'הַזֹּרֵק אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים', שְׁתַּחֲוֶה וְיִרְקָה
לִשְׁמָא שְׁלָמִים. וְלִכְתּוּב רַחֲמָנָא בְּיִרְקָה, וְלִילָךְ מִינָּה.
מִשּׁוּם דְּאִיכָא לְמִיפְרָךְ, מַה לְזִירְקָה שְׁכֵן חֵיב עֲלֶיהָ
זֵר מִיתָה. אֲשֶׁכְּחָן פֻּלְחָהּ, הַזֹּלֶכֶת מִנֵּי. וְכִי תִימָא
לִילָךְ מִכּוּלְחָהּ, מַה לְכוּלְחָהּ שְׁכֵן עֲבֻדָּה שְׂאִי אֲפִשֵׁר
לְכַפְּלָהּ, תֵּאֲמָר בְּחֻלְכָּהּ שְׂאֲפִשֵׁר לְכַפְּלָהּ. אִלָּא אָמֵר
קָרָא 'וְהִקְרִיב אֶת חֶלֶל הַמִּזְבֵּחַ', וְאָמֵר מֵר, זֶן הַזֹּלֶכֶת
אֲבִירִים לְכַבֵּשׁ. וְתֵנָּא, 'וְהִקְרִיב' זֶן קִבְּלָתָהּ. וְאָפִקֵי
רַחֲמָנָא בְּלִשְׁוֹן הַזֹּלֶכֶת, לְמִימְרָא דְּחֻלְכָּהּ לֹא תִפְקֵי
מִכְּלָל קִבְּלָהּ. וְאֲשֶׁכְּחָן שְׁנֵי קוֹדֶשׁ, שְׁנֵי בְּעִלְיִם מִנֵּי.
אָמֵר רַב פְּנֹחִם בְּרִיה דְּרַב אָמֵי, אָמֵר קָרָא וְיִבְשֵׁר
וְזָבַח הַזֹּרֶת שְׁלָמִי, שְׁתַּחֲוֶה וְזִבְחָהּ לִשְׁמָא תוֹרָה. אִם
אִינוּ עֵינָן לְשִׁנְיָא קוֹדֶשׁ, דִּנְפָקָא לָן מִתְּחֵם. תִּנְהִי עֵינָן
לְשִׁנְיָא בְּעִלְיִם. וְהָא לְהִכִּי הוּא דְּאֵתָהּ, הָא מִיבְעִי
לִיה לְכַתְּנִיָּא, וְיִבְשֵׁר וְזָבַח הַזֹּרֶת שְׁלָמִי, אָבִא חִינָן
אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, בָּא לְלִפְדָּה, תוֹרָה שְׁשֻׁחָה
לִשְׁמָא שְׁלָמִים בְּשִׁרָה, שְׁלָמִים שְׁשֻׁחָן לִשְׁמָא תוֹרָה
פְּסוּלָה. מַה הַפֶּרֶשׁ בֵּין זֶה לָזֶה, תוֹרָה קָרִיָּה 'שְׁלָמִים',
וְאִין שְׁלָמִים קָרִיָּין 'תוֹרָה', אָנֹן מִזְבֵּי' קָאמְרִינָן.
וְאִפְתִּי מִיבְעִי לִיה חִטָּאֹת וְאִשָּׁם מִנֵּי, לְמַלְכוּת לֹמֵר
'וְזָבַח', אִם כֵּן נִכְתּוּב קָרָא וְיִבְשֵׁר תוֹרָתָא שְׁלָמִי [וְזָבַח],
מֵאִי 'וְזָבַח', שְׁמַע מִינָּה תַּרְתִּי. אֲשֶׁכְּחָן וְזִבְחָהּ, שְׂאֵר
עֲבֻדוּתָא מִנֵּי. וְכִי תִימָא לִילָךְ מִזְבִּיכָהּ, מַה לְזִבְחָהּ
שְׁכֵן פְּסוּלָה שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין כְּפִסָּה. נִאֲמָרָה וְזִבְחָהּ
בְּשִׁנְיָא קוֹדֶשׁ, וְנִאֲמָרָה וְזִבְחָהּ בְּשִׁנְיָא בְּעִלְיִם, מַה

מַה לְזִבְחָהּ שְׁכֵן פְּסוּלָה שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין כְּפִסָּה. וְאִתּוּ וְיִרְקָה נְמִי תִפְסוּל מְקוֹ דְּשִׁחֻטָּהּ
 שְׂאִינוּ פְּסוּל בְּשִׁנְיָא בְּעִלְיִם אִלָּא עַל מַנָּה לְזֹרֵק וּפְסוּלָתָהּ עַל מַנָּה שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין קִי
 וְיִרְקָה שְׁפֹסֶלֶת בְּזֹרֵק שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין וְיִל דְּאִיכָא לְמִיפְרָךְ מַה
 לְזִבְחָהּ שְׁכֵן פְּסוּלָתָא שְׁלֹא לִשְׁמָא אֲוִיכֵין כְּפִסָּה. שְׂאֵם שְׁחִטָּה שְׁלֹא לְאֲוִיכֵין כְּטֹן הַחֹלֶה
 בְּבוּת וְשֹׂאֵר וְכוּלָּהּ אֵין פְּסוּלִי שְׁלֹא לְאֲוִיכֵין
 קִבְּלָהּ הַזֹּלֶכֶת. בְּרִיךְ. וְעַד נִרְאָה דְּבַפּ תִּמְד
 נִשְׁחַט [פְּסוּל דף סא]. מִנְעֵם שְׂאֵר עֲבֻדוּתָא שְׁלֹא
 [פְּסוּל] לִשְׁמָא אֲוִיכֵין. **מַה** לְזִירְקָה שְׁכֵן חֵיב עֲלֶיהָ
 זֵר וְיִלָּךְ וְיִלָּךְ בְּזִבְחָהּ הַזֹּלֶכֶת מִשְׁחָה שְׁחִיטָה
 וְיִל מַה לְזִירְקָה שְׁכֵן חֵיבִין בְּחֻץ כּוֹלֶקֶן
 בְּשִׁמְעוּתָהּ. **דְּהוּלָּה** אֵין תִּפְקֵי מִכְּלָל קִבְּלָהּ.
 וְיִרְקָה אֵין אֲחֵא מִכְּלָלִי שְׁחִיטָה בְּחֻטָּאֹת
 הַפְּנִימִיּוֹת. **כֹּא** לְלַמֵּד תוֹרָה שְׁחִיטָה לִשְׁמָא
 שְׁלֵמִים בְּשִׁרָה. תִּמְנֵה דְּרִסְכָּן מִכְּפִסְלִי [לִקְוֹן דף
 לו]. דְּרִישׁ מִינָּה מִנֵּי לְזִבְחָהּ שְׁלָמִי נִזֵּר וְשִׁלְמִי
 פְּסוּל תִּל שְׁלָמִי יִפִּי דְּגַבְלִין לִיחַ וְלִילָךְ וְיִל
 דְּהִתֵּם דְּרִישׁ מִדְּכַתְּבִיהּ גְּבִי אֲבִילָה. **ש"מ** תַּרְתִּי.
 וְאִתּוּ וְאִמָּא בְּוִילָה לְזִבְחָהּ הוּא דְּאִתָּהּ שְׁחִיטָה
 וְזִבְחָהּ לִשְׁמָא תוֹרָה וְיִל דְּאִיכָא לְרַבְיִי מִינָּה
 וְאִשָּׁם מִדְּכַתְּבִיהּ בִּיהּ אֲבִילָה. **וְיִשְׁנֵן** אֵין מִיתָה.
 אֲבִל שְׁנֵי בְּעִלְיִם אֵין לְאִדָּר מִיתָה כְּפִסְסוֹת [דף
 סא]. חֻקְשָׁה רַבְעוּ [דְּלִמָּא שְׁחִיטָה עֲבֻדָּה לְאִדָּר
 דְּאִיכָא] מִמּוּ כֵּן אֵין שְׁנֵי קוֹדֶשׁ לְאִדָּר מִיתָה
 דְּמֵאִי נִפְקָא מִינָּה דְּלֹא עָלָה לִשְׁמָא חֻבָּהּ הָא לֹא
 מִיחִיבִין וְיִרְשֵׁן לְזִבְחָהּ אִדָּר דְּפִלְגְמָתָהּ הָא
 בְּקוֹדֶשֶׁן פְּסִק [דף גי]. גְּבִי הָאִשָּׁה שְׁחִיטָהּ
 חֻטָּאֹת וּמִתָּה יִבְאִי וְיִרְשֵׁן עֵינָן דְּקִבְּלָר
 שְׁמוּלָה הוּא שְׁדִּירְשִׁיטָהּ מִזִּידִים וְרַב אָמֵי
 אִפִּי יִפְרִישִׁתָּה מִזִּידִים וְחֵלֵל הָבִא לְמִד
 דְּאִיכָא רַבִּי וְאִין דְּאִיכָא שְׂאֵין שְׁנֵי קוֹדֶשׁ לְאִדָּר
 מִיתָה תַּרְתִּי מִיתָה דְּחֻקָּא וִישׁ לְמוֹר דְּנִפְקָא מִינָּה
 אִם הַפֶּרֶשׁ שְׁנֵי שְׁלָמִים אֵין שְׁנֵי עֲוֹלֹת לְאִדָּרִית
 וּפִרִישׁ שְׂאֵם אִתָּהּ מִתָּה אֲבֻדָּה הַשְּׁנִיָּה הַזֵּה
 קָרִיב עֲלֵה בְּזֵר דְּאִיכָא וְאִשָּׁאֵת אֵין קָרִיב הָאִשָּׁאֵת
 כְּתוּבָהּ הַשְּׁנִיָּה תַּחֲדֵי חוּלִין כִּי מִתּוּ בְּעִלְיִם וְעֵשָׂה
 וִישׁ אִתָּהּ שְׁנֵי לִשְׁחֵר זֵרִי הָאִי אֲבִילָה גַּבְדָּה
 וְקָרִיב עֲוֹלָתָהּ אִתָּהּ אִשָּׁה שְׁחִיטָה דְּאִיכָא
 הַשְּׁנִיָּה חוּלִין אֲבִל אֵין לֹא פִירֶשׁ כְּלוֹם אִלָּא
 סָחֵם הַפֶּרֶשׁ שְׁנֵי לְאִדָּרִית אֵין אֲפִילוּ עֲשִׂית
 דְּאִיכָא לִקְוֹן [דף יא]. מוֹתֵר חֻטָּאֹת קָרִב עֲלֵה
 הִכִּי מִי נִזִּיר בְּדִירְשִׁיטָה שְׁלָמִים אֵין שְׁנֵי עֲוֹלֹת
 לְאִדָּרִית תַּעֲרִיל לְאִדָּרִי מִיתָה וְיִל [אִסּוּר] בְּשִׁנְיָה
 קוֹדֶשׁ כְּשִׁמְעוּתָהּ אֲבִל לִיכָא אִסּוּר אִשְׁחִיטָה
 בְּעִלְיִם כִּיֹּן לְזִבְכָּא בְּעִלְיִם מִיזֵּי אֲבִיזֵי אֵין יֵדַע
 דְּרִישׁ דְּמִנָּה שְׁפִתָּךְ דְּמִינָּה נִפְקָא אִסּוּר לִישְׁנֵי
 קוֹדֶשׁ מִמִּיתָה לֹא מִכְּלָל. הַגִּהִי: **וְיִשְׁנֵן**
 בְּצִיבּוֹר. מִשְׂאִכִּי בְּשִׁנְיָא בְּעִלְיִם דָּאֵם שְׁחֵט לִשְׁמוֹ
 הַתַּרְתִּי דִּישׁ הוּא בְּעִלְיִי וְאִפִּי לִשְׁמָא עוֹבֵר כּוֹכְבִים
 לֹא מִיפְסִיל דְּבַעֲיָנָא תַּחֲבִיר דְּחִמָּי דִּירִידָה מִתַּחֲבִיב
 כְּפִרָה מִכּוּתוֹ. בְּרִיךְ.

מחשבה

וְזִבְחָהּ הַקָּאמְרָה בְּשִׁנְיָא קוֹדֶשׁ. לֹא חֻקָּתָה בֵּין וְזִבְחָהּ לְשֹׂאֵר עֲבֻדוּתָהּ, אִף וְזִבְחָהּ הַקָּאמְרָה
בְּשִׁנְיָא בְּעִלְיִם, לֹא תִחַלֵּק בֵּין בֵּין וְזִבְחָהּ לְשֹׂאֵר עֲבֻדוּתָהּ. אִיכָא לְמִיפְרָךְ מַה לְשִׁנְיָא קוֹדֶשׁ,
שְׁכֵן פְּסוּלָה בְּגוֹפָהּ וְיִשְׁנֵן בְּאִרְבַּע עֲבֻדוּתָא וְיִשְׁנֵן אֲחֵחַר מִיתָה, וְיִשְׁנֵן בְּצִיבּוֹר בְּפִיכִיד,
וְאִף

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ה עמוד א – מותוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רש"י תוספת

לא ידעין במא: קאמור רחמנא מוצא שפתין חשמוור דהא לא כתיב בדר' בהאי קרא
עבודת לשמן ולתמא לא בלשמן משתעי קרא בבה רחמנא ואת הורה למלך משלמים
דמפרשה בזה לשמן הכי רסי רסי ריש לקיש על מצוה. שובב על בטנא פניו (על כלפי
קרקע: למה חן באין. ואבתי לא קמא לי עטמא דמתני' דלשמן מוצא שפתין: ואין
מצוה: אלא פהרל תלמיך לא אתה לא חתמה

לא ידע כמא, כתב רחמנא 'זאת התורה'. ואי
כתב רחמנא 'זאת התורה' הוה אמינא ליפסל,
כתב רחמנא 'מוצא שפתיו'. רבי ריש לקיש על
מעוהי כי מדרשא ומקשי, אם כשרים הם, ירצו.
אם אין מרצין, למה באין. אמר לו רבי (אליעזר)
[אליעזר] מיניו בבאין לאחר מיתה, שהו כשרין
ואין מרצין, דתני האשה שהביאה תפארתה ומתה,
יביאו וירשין עולתה. עולתה ומתה, לא יביאו וירשין
תפארתה. אמר ליה, מוזניא לך בעולתה. איתא
לאחר מיתה. אשם דלא אתי לאחר מיתה, מילין.
אמר ליה חרי מחורבני בעירו, רבי אליעזר אומר,
אף האשם. אמר, והו' שמואלין עליו אדם גדול
הוא, קאמינא אנא משנה שלמה, ואף אמרת לי
רבי אליעזר. אלא אמר ריש לקיש, אפתח אנא
פתחא לנפשא, 'מוצא שפתיו' וגו'. האי נדבה
גדר הוא כו', פדלעיל ויתבי רבי יודא ורבי יצחק
בר אבא, ויתבי אביי ונביוהו ויתבי וקאמרי, קישא
ליה לריש לקיש, אשם דלא אתי לאחר מיתה,
ונסיב לה תלמודא 'מוצא שפתיו'. אימא הכא בגדר
ובנדבה ליתוי ולא לירצי, אשם לא ליתוי כלל.
אמר להו אבוי, ריש לקיש מהכא פתח 'ושחט'
אותה לתפארת, אותה לשמה כשרה, שלא לשמה
פסולה. הכא שאר קדרשים, שלא לשמן כשריון, יכול
ירצו. תלמוד לומר 'מוצא שפתיו'. ואימא, הכא
גדר וגרבה ליתוי ולא לירצי, אשם ארצוי נפו

לירצֵה. אִמֶר אֲבִי, אֲשֶׁם דְּמוּרָצִי לֹא מְצִית אֶמְרָת. כֹּל יוֹחֵד מְעֻלָּה, וְזֶה עֹלָה שְׁאִינֶה
מִכְפָּרָת אִינֶה מִרְצָה, אֲשֶׁם שֶׁמְכַפֵּר אִינוּ דִּין שְׁאִינוּ מִרְצָה. מִה לְעֹלָה שֶׁבֶן כְּלִיל,
שְׁלֵמִים וְיִכְוִחַ. מִה לְשִׁלְמִים שֶׁבֶן מַעֲוִינִים נִסְכִּין לְתַנּוּתָהּ הִיּוּ יוֹשֵׁק, עֹלָה תּוֹכִית. וְחֵד
הַדִּין, אִלֵּא רֹא אִי כִּרְאָה וְזֶה כִּרְאָה וְזֶה, הַחֵד הַשְּׁוֹה שֶׁבֶן, שֶׁבֶן קֶרְשִׁים,
וְשֶׁבֶן שְׁלֵל שֶׁבֶן כִּשְׁרִין וְזֶה מִרְצָה, אִף אֵי אֲבִי אֲשֶׁם שְׂחָא קוֹדֶשׁ, וְשֶׁבֶן שְׁלֵל
לְשֶׁמֶן כִּשֵּׁר לְשֶׁמֶן מִרְצָה. מִה לְחֵד הַשְּׁוֹה שֶׁבֶן שֶׁבֶן יִשְׁנֵן כִּצְבִיור, תּוֹדֶה תּוֹכִית.

בעלמא דליכא תודיה דרמשע עיבובא תרע דתניא ב"ק דמנחות (דף ה') הקדים חטאתו לאשמועל אזא אחד ממנסר ברמא אלא אתא דהא לא קאי אשמידיה משום דלאו ביהודה היא אלא משום דשי' מדרס' זמן לבו ביום שאמר הכהן להקדים אשם חטאתה חלף ואתהם וזעזלה במצורע להבשיר וגומ'נין מיניה בעלמא (פסחים דף נט.) להבשיר אם הקדים עולה לחטאת אבל לא גומ'נין מיניה בחטאת א. חטאתה. ודמיא משבושת בחרת כהנים ופירשתי במנחות ב"ק פ"ק (דף א') **אשם** לא אתא לאחד מיהו **אשם** לא. תימה כיון דעולה חטאתה למה לי מוצא שפתיו ולי דאירבדו אתא אמנא דניקא שאר קרשים ואשם דלא אתא כלהו: **אשם** לא. ליתוי לבא. ולישאר קרשים אתא ממכרם דבאמוראין דלא עיביק רבא אתא לאחד מיהו ודיל דהשתא דודי ביהו הפסחא טעמא דאנ'נ' דאמר רבא. **הא** שאר כל הקדשים אפילו שלא לשמן כשידור. דאם תאמר ל'ל אותה לא תמציב' קראי לעכב בפסחא חטאתא ממכלל דשאר קרשי' ובקישא דאם תאמר ופירקו נמי לא דא' ר' ל' ליתבוש עיבובא אלא באחד בפסחא או בחטאת אוידך ליתוי מוקדשא: **מה** שלשמים. סמיכה כדשאר חטאת חטאתה (דף יא.) (דף יא.) ופירש פירש משמושא אשם מצורע מצי למינקט סמיכה למי' דריש כל הפסולין (ל' חטאתה דף ל.) עלה שבאנה בדרבא ציבור משהי'יהו ביהו המזבח (תורה) ולשלמים לא אתא בדרבא ציבור דאין ממשעיהו ולי' בחטאת דריש

[illegible]

זבוחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
השני
תוספות

1 **המאכל** נמי מקריב קרבה מותרת. ואפי' כשהפלה שלא לשמה כיון דאיתנה באה לאחר
2 מיתה לשם חטאת כי אם לשם עולה אשם נמי כיון דאיתנה קרב לדחיה לשם אשם
3 אלא לשם עולה לא דמי לשאר קדשים: ומקשהו חטאת אע"ג דקרב מותרת מיטע דרמנא
4 דהו' למסאקא זו משמע ששמו מוקשה ודלמא ליה ר' אליעזר אשם נמי כי נ"ל דגריס חטאת
5 בריי וכל זה מדבריו בר ששה דהו' דפסוקי אע"ג
6 דקרב מותרת מיטע דרמנא הוא שלא תבשייתה
7 מדיאיתא לאחר מיתה כמו מחיים ומשום דכי
8 אינטיקרי לריש לקיש לעול אותה הוא דפרקי
9 אשם נמי כתיב ביה דהו' לאו לשלוח דבריו של רב
10 ששה קאמי אלא הכי קאמר דכי מנעטת ליה
11 מפסול שלא לשמן מאתהוה הא כתיב בה דהא
12 לפסולא **מיטע** דרמנא דהא בבבב מקומות
13 משמע דמדיכתיב היא בחטאת נפקא ל' עקיבא
14 דלקמן בגמ' (דף ט') דרבי אליעזר אמר אף האשם
15 אל ר' יודושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה
16 [וכר] ובפי' דמנחות (דף ט') חטאת טעמא נאי
17 דכתיב בה היא ותימה דלקמן פסידקי (דף ט')
18 נגריא ערין מן הפסח חטאתהוה וליף לא מקריא
19 אחריני ודרי חייפא מפרש דרבינו חיי' קראי וד'
20 לחטאת ששחטה לשם עולה ודור חטאתהוה חלב
21 ששחטה לשם חטאת בניו ומצטרף אע"ג דכולן
22 שני חטאת מינ' פסולה כיון דאיתן באין לכפר דיתן
23 כמו עולת דבאמרינן לקמן ולא דמי לחטאת חלב
24 ששחטה לשם חטאת (ורס) דכשרה וקצת קשה
25 מזה דפרקי בריש מנחות (דף ט') גבי חטאת חלב
26 לשם חטאת בניו ומצטרף ליהכפר דכתיב ואת
27 תורת אמתא פירכא וכלי לא קרא דכתיב בה היא
28 ונראה דאינטיקרי היא גבי חטאת לגלוי אמנות
29 חטאת אמתא קראת ואשמה דכתיב בה היא ובמז
30 כפסח (והיינו) דאמר לקמן גבי פסח אלא דהא
31 למה לי לכרתינא ב' מקום שנאמר בר הוא כר'
32 ורבינו ש"י מחזיק משום דליתיה ברייתא דלקמן
33 ובתנא מחזק דשמונה דא' ברייתא בתוספתא ומיהו
34 קצת אמתא אלא צריך חיי' קראי וד' חטאתהוה
35 לפסח ודרי יצחק מפרש דוד לחטאת נקבה דלא
36 אתי מותרת עולה ודלמא לא תיעה דע' שחטאמא
37 ויכתיב דמיהוה חלב וכלי פסולה משום קודש וד'
38 בשעיר נשיא דחיי וזכר ומותרו נגיפה חיי וכלי כי
39 הפריש שתי' לאחוריה ואימא דלא לפסול
40 בשלל לשמן ודש ע' שריכותא דלא מצינן למילף
41 דוד מדיכתיב דחיי חיי כתיב בנשיא ברייתא סני
42 רבי' **הנה"ח** ניתק אין אף לא ניתק לא אמר קרא
43 דהא בחייתיה ויהא משום דבא דניתק לרעהיה
44 דארייתא ותימה דבפסחיה סוף אלו דברים (ע'
45 ע') משמע דדרי דרבנן ומפרש דמה דקא שטו
46 סתם דיעבד אבל למתלה לא נזירה לאחר כפרה
47 אטו לפני כפרה אלא קאמר נזירה לאחר קודש
48 אטו קודש ניתק ויל' דהו' בחייתיהו דהא קודם
49 כפרה הלכך איכא כפרה נמי בעי ניתק נזירה אטו
50 לפני כפרה ור"ל לא גריס כאן ניתק אלא לא ניתק
51 ולא וכן פ"ק דמנחות (דף ט') ולקמן ליתיה בע'
52 שרת חטאת (קטו) ולא בתמורה פ' ואילו קדשים
53 (דף ט') ובה לפרש טעם למה הוא כשר כיון
54 דמגיד דבאשם ורעה ומפרש משום דכתיב וד'
55 דמשמע בחייתיהו דחיי מפרש ליהויה דחיינו עולה שסופו לכפר כשחטאמא ויפלו דמיו לגרבה וכן לחוש אין קאי קרא אלהבת דהא ידני ונאן אשכחן בפ' הלוקח עובר
56 שרתו (בכורות דף טו.) דאינטיקרי קרא ואינטיקרי הלהבת והשואתה דא דנקט בכל דוכתא כי שבתאמא מזה באשם ורעה לא נקט רעה אלא לפי שתיקתיה חבמים וכי נגמרי הכי נגמרי כל
57 שבתאמא מזה אשם קרב עולה דרעה ורבנא דהא **נש** אמר דרמנא. ומשע דמנפס קדשי וכן כסוף המנחות והנסכים (מנחות דף.) קצין דכל בא בשתופת ערין מנחתהוה דכתיב נפש
58 ותמה דבתורתו דכתיב דריש נפש לא יצבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מיייתי בכל מקום: **ולא** קיאי לאהו חטאת רבי יוחנן. דרבי יוחנן ארדיי וכן ידני מיצי לא שותפין:
אדור

1 הקיש הכתוב: אשם שלמים ואין משיבין על הדוקש: אקיש השני: דפסול: קשיא ליה
2 לריש לקיש אשם משום דלא אתי לאחר מיתה ליפול ליה ר' אליעזר אשם נמי אתי לאחר
3 מיתה. שאשם שמונו בעליו דרעה דרמיו נופלין לקיף המזבח לדמוריה. דשמונו נופלין
4 לגרבה דכרפשיית: חטאת נמי. מתור דרבה דהו' דאן דהפרש שתי חטאות לאחוריה
5 נתפס: ומתברר באחת מןן והשנייה תרעה (ויטא סט.)
6 וההיא קריבה לאחר מיתה בעלים שדרי נתפס
7 בהדיההה בחייו ואין זו חטאת שמונו בעליה
8 אלמא אתאי חטאת לאחר מיתה והיא הכי
9 פסולה שלא לשמה ואשם נמי ליפסול: **קיש**
10 **המאכל** הוא. בשעיר נשיא כתיב בשחיטתו
11 (ויקרא ט') ושחט אותו מקבים אשר ישחט את
12 העולה לפני ה' חטאת הוא שישחטנו לשם
13 חטאת ואם לאו פסול דהוא משמע בחייתיהו ידא
14 אם בחייתיהו דחיי כשר ואם לאו פסול מניה
15 ילפי' פסול דחטאת לקמן בפרקי (דף ט') אשם
16 נמי כתיב ביה אשם הוא. ב'א' אתא אחרון דהקטירו
17 המזבח אשה לח' אשם הוא בזמן שהוא לשם
18 אשם כשר ואם לאו פסול: ליהויה לאחר הקטירה
19 אפריון. ולא ליפסין מניה בחייתיהו לקמן בפ"ק
20 אבל אשם כשר לא נאמר בר דהא אלא לאחר הקטירה
21 אינטיקרי וליכא למימר בהקטרה דמנעו לשמו
22 לעבד דהוא עצמו ולא דוקטור אימורין דהא
23 דאין כפרה אלא בע"ז ואע"ג דכתיב אשם קדש
24 קדשים (ויקרא ט') קודם שחטה לא ליפסין
25 מניה דלא משמע לשמו אלא כשכתובו דהא עם
26 שם הקרבן חטאת הוא חטאת הוא דחייבא
27 דכתיב גבי אחת מצערתהוה דודם: שניתק לרעהיה.
28 שמונו בעליו אז שנתפסו באדור ונתק מדיו
29 אשם לרעהיה שאמרו לו ב"ד חטאתהוה ויערה
30 ושחטו סתם כשר. ליעלה חטאתהוה לקיף
31 המזבח שהוא עולה ניתק אין. דמיעקש ש'
32 אשם מניה משנפטר לרעהו וקם סתמיה לעולה
33 לא ניתק לא דחי סתמיה לרעהו דאמר קרא
34 אשם הוא בחייתיהו דחיי: ונאן ידני לייחוי. ולייחוי.
35 אורשיש: יולדת. עלת יולדת דאיתיה ולייחוי
36 מניה יביאו וירשיש עלתהוה מאי ידני ולייחוי
37 איכא כה' דחיי יולדת בה: ונאן ידני **איכא**
38 כמה עשה נבט. דיוולדת דלא מכפרא עלתהוה
39 עלייהו אם הביאה מחיים עולה מכפרת על
40 עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דרמנא גבי
41 עולת נזבה חתיב ונרעה לו מלמד שהמקום
42 מרועה לו ועל מה המקום מרועה לו אם תאמר
43 דברים שחיבי' עולתם מיתת ב"ד מיתה ביד
44 שמים כרח (שמים) מלקוח ארבעים חטאות
45 שאמנתו דרי עונשן אמור אתי אף כה' שלא
46 אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה
47 ליטרא דקני לחו. לויורשין בהמת קרבן אביהן
48 דקפדתהוה חכפר עלייהו: אין גבי משום שותפות
49 דאמרנין בהמנחות והנסכים (מנחות דף.) דכל
50 בא בשתופת לא חלק הכתוב אלא מנחה
51 שנאמר ביה נפש: דג' [נפש] אמר דרמנא. ונפש
52 כי הקריב קרבן מנחה: אין גבי קריא (דף ט')
53 מפריין בת. אם המיר אינו מותרת
54 שותפין
55 שותפין
56 שותפין
57 שותפין
58 שותפין

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" **ריג** תוספות

ושוה"פ לא מצו מביירין. ודמיא הכל ממזכיר ודחין מן השותפים לפי שכל הפרשה כולה נאמרה בלשון יחיד כמו לא חליצו ולא ימיר אותו ואם המיר אחד ממיר ולא שנים ממזכיר. **שאי** **חם**. אע"פ דלא קניא ליה גזירת הכתוב הוא דשני יורשין איש ממזכיר ובה שהפריש אביהן. **אחר** **סביר**. דאז ידורש שיהיה בקרבן אביו מתבא נפקא לן אם המיר לרבית את הורש ודורש מצו למיכתב אם ימיר

והבא נמי בלשון יחיד כתביה **אם יגאל איש** פקעישו לרבית יורשו. ששוקף ודמיא ופרדה את מעשר אביו. **איתיה** בשותפות. דלא אשכחן דמינמינן שותפין מפורין מעשר וכן והמורה דינו טעמא משום דכל הפרשה נאמרה בלשון יחיד. המקריש מופיק חושש ב'י. אדם שני. קרבן והפרישו חבירו משלו לחתם ב'י הנדר ודמיא ובה לחלול אם והפרישו מחללו מוסף חושש ואם מתחבר מחללו אינו מוסף ודמיא דחליה רחמנא לחומש במקריש דכתיב (ויקרא כו) ואם במקריש מאל לא יתור וספק דמינמינן ואם גאל יגאל את השדה והמקריש אותו; והפריש קעשה המורה. דאידא הוא בעלים דידה ובמסכת תמורה יתיב טעמא פסיק. וחתורה. תרומתו משלו על חברי של חבירו טובת הנהא של מפריש הוא בידו לחתה לכתן שירעה ואם כן ישראל ואמר לו חילק סלע זו ותן תרומתך לכן בתי כהן אותה סלע טובת הנהא של מפריש הוא וליק חתם טעמא את כל מעשר תבואתך ונתת (ורבינו ב') מי שהפריש מחבואו בידו לחתה ופשיט מביקעא לא מכפרא פקופיא מכפרא. מכפר בקרונה שיהא יורש בעלים ומשך את לון חלקו וגי מנחה כשרה ליקרב דלא דרשומיה אלא אבל כפרה קופיא וצפה נמצא יש לון בן וחלקו ממיה קופיא שרון עץ כמו (תנינא טז) אקפו דייביו רבמו (מלכים ב') ויצא הרבול הרעום וקפא ברבולא ויש לו דומה במסכת יומא (דף טז) כיפר על מה שבא. קדשים שנחבזה על שני יקרב ותנן לא על עשה דובח ודחין לחביא אחר מדוד מבטעי ליה אם כפר על הטעם שהפרישו עליו נתקא מניה שלא ידאג מן היסורין דבתיבס: **אמר בר אשי** בר שישא בריה רב **אידר**. דילקח כיפרו מדבני לאיתויה שני; הכי קשיא ליה. בהבאת שני ספי מחקרבת ראשו; **אמר** בשלמא לא כיפרה. אפילו לא מיקרב קרבי ושלאל לשמו מבח לשמו קאמי דמתחילו לשמו והדקש ושני בא לכפר על הטעם כהן אם כיפר עליו במכרת על עשה או אם אשח את כפר לא אשמה אעשה ודלאי

הפריש ב'י. אסחם עולה קאי שנובחו לשמן **אשמה**. ואלא מכפרא אלא שנוגה כרת קדום הפרשה דכתיב או ודעד אלו חטאתו וכן (ויקרא ד') כיון דאי **איבא** כהת קעשה נבחי מכפרא. שהרי לא חייב הכתוב לחביאו שחתיבי על כל עשה ועשה אלא דחרון בעלמא וכתבי הנדעו לו מלמד שנתרצה להקדשו ברוך הוא (ברכי ב' ויקרא) אלאמא כולו נתכפרה. ויורא מצוה. שלא נחשבה בעיניה ולא עשאה באילו לא כיפר ויכפר. כלומר אף על פי כן כיפר. נמי כיפר ונאזי לא כיפר עשה קמא דקדום הפרשה ולא כיפר עשה דלמחר הפרשה נאמרה ודמיא

אחר ממיר ואין שנים ממזכיר. משמע דלרבי יוחנן יורש ממיר ותימה דבפ' מי שהתיראצו (עירובין מו) קאמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ובריש המורה (דף ב.) וערכין (דף ב.) פלגי בה רבי מאיר ורבי יהודה וקאמר רבי יהודה יורש איש ממיר ור'י משום דר' יוחנן אית ליה הלכה כסותם משנה ובריש המורה וערכין שומר חבל ממזכיר לאתויה יורש: **מתבאר** עשה המורה. הוא דמיא בפ' קמא דתמורה (דף ט.) לא חליצו בשל אחריים הוא מפריש והם כהן דאמר מריה דרבמיה דהקדש כל הדרגה להמיר בביתוהו מריה **מקופיא** מכפרא. תימה דבפ' קמא דתמורה (דף י.) ילפנין דמתכפר עשה המורה מניז ודמיא כפרה בקרונה היא ור' לוי מילי קרין אלא דמפריש אינו מביא לא מחכפר עשה המורה אפי' מקופיא וא"ת ידורש בקופיא גרידא קרי מתכפר וממיר וכו' וכו' שנים ידורשין מיקר שותפין ולא ממזכיר הוא כיומא פריק דחציאו לו (דף ג.) קבעי כפר בה' עאכתי הכתובה מקופיא אי בקביעותא מתכפרין דהוו שותפין וכו' מצי ממיר או מקופיא מתכפרין וכלו של כהן גדול ומצי ממיר ויחיד הוא אלאמא לא חשיב מתכפר כשהוא מקופיא מדכחו גדול ממיר ולא מיקר שותפין מה שאזכור מתכפרין ב' קופיא ור'י דבשמיטא

מנייהם היוורשין דהו מקופיא לכך מיקר שותפין ואלא שמיטא אבל כהן דאיתבי השתא דמיא קרבן כפרת כהן גדול דקביעא לא חשיבא לנביה אזוי כמו שותפין על ידי כפרת קופיא: **ר'י** סיד כיפרו שני למה הוא בא. ותימה כהן קרבנות אדם מתנדב ומביא זה אחר זה מיד אע"פ שכיפר הראשון שנעשה לשמו ור'י דמריק שני למה חייב לחביא ואם האמר מצי קאמר שני למה הוא בא דלמא לא לכפר מאשמה ושלאל נאחשבי עשה לאחר שחשית כמו סמיכה דבסמוך ומיזוי י' לומר דמחשבה תלויה בעבדו וקרבן לא מכפר אלא על כעילה ונראה דמאשם קריק שאטו בא נדבה: **א"ל** מצי לא כיפר למה הוא קריב. צ"ע דהיינו קשיא דרש לקיש דאם כשירין דם ירצו ואם אינו מרצין למה חן באין: **א"ל** דלמא לא דמיא לתומא. תימה דנפשוט מתנתי דפ"ק דשביעות (דף ב.) דאפי' לר' שמעון דלית ליה שם (א') כל בתי דין מנחה תילקח שיער שלא קרב עליו ברגל או יקרב ברגל אחר אע"פ שמורגל שעבדו נתכפר כבר אטומאט מוקד וקדושי וקדום הפרשה דקאית האי שיער מכפר אטומאט שאחר כל ויש לומר כי כהן שאבד וקרב אחר תחתיו איגלאי מלאת את היתח הפרשתן הפרשה דר רגל אחר דרשתי ליה: **והלא** אפי' פריה אלא בדם. פריק תמיד נשחט (פסחים ג'ג) אמר' כל במה דלא אכלי כהנים בשר לא מצי ממכר דכתיב ואכלו אותם אשר כפר בדם מלמד שהכהנים אומלן בשר ובעלים מתכפרים אבל מכל מקום עיקר כפרה אינה אלא בדם **למחר** שחשית לא מכפרא לן. כהן השוגיא בער רבי ירמיה אפילו לאור שחשית:

לא

נבאר. על כל עשה שבידו ונציל מן היסורין:

לא

כִּיפֵר מִתּוֹת הָרֶאֶשׁ. כִּי בִקְשׁוּ וַיִּבֹא לֹג אֹדֶר יִתֵּן מִתּוֹת הָרֶאֶשׁ וְלֹד עֲקִיבָא צִיָּר
לְהַתְחִיל בְּכֻזּוֹת וְחִימָה בְּדִסּוֹן הָרִיצִיא לֹ (וַיֵּמָּא דָּף סֵא). מִשְׁמַע דְּלִבְלִי עֲלֵמָא
אֵין מִתּוֹת הָרֶאֶשׁ מִעֲבֻבָת וְאִפִּילוּ נִשְׁפָּר הָלוֹךְ דְּפִלְגִי דִּתֵּם רָא וְרִשׁ וְרַבִּין בִּתְּנָן מִקְצֵת
מִתּוֹת שְׂבָבוֹת וְנִשְׁפָּר הָלוֹךְ וְקִנְיָ סִיפָא גִמְר מִתּוֹת שְׂבָבוֹת וְנִשְׁפָּר הָלוֹךְ דְּבִרִי הִכֵּל

אמר קמי שמיא, מי לא נתן והתורה בשמיא דכפר עליו לפני ה'." אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר, דבר רבי עקיבא. רבי יוחנן [בן] אבירא, שערי מנחה הן, בין ניתן בין שלא ניתן, כיפר ומעלין עליו כאלו לא כיפר. מאי כאלו לא כיפר? אילימא דמבעי לאיתוי קרבן אחרניא. האמרת ין ניתן בין לא ניתן כיפר. אלא כיפר גבכרא, לא כיפר קמי שמיא. האב נמי כיפר כו', התם נמי שמיא נתן בחולות, לא כיפר מנחות ונחשת. תא שמיא, נמי שמעון אמר, כביש עצרת למשח בן אבין. כביש עצרת שלמים נתיח. אלא שערי עצרת למשח הן בניהן, ל טומאת מקדש וקדשיו. נזרק דמו של ראשון, וני למה קרב, על טומאה שאוועה בין זה לזה. מבור מעטה, ראיון היו ישראל להקריב קרבנותיהן כל עת ובכל שעה, אלא שיוסף הכהוב, וזה הכא עשה דלאחר הפרשה, וקא מכפרא. אי דאפרשינו בת אחת, הכי נמי. הכא במאי עסקין, דאפרשינו בת אחת זה. וליקרא וליקרא ליה לכתוב, דכי כפשיא צבור אתה רב יוחנן. אמר רב פפא, קרבנות צבור אומרת, שאני קרבנות צבור דכל בית דין קמתה ליהן, כדרב יהודה אמר שמואל. דאמר רב יהודה אמר שמואל, קרבנות צבור ספין מושכתין למה שיהן. מי ליה רב יוסף בריה דרב שמואל לרב פפא, וני ית ליה לרבי שמעון, כל בית דין מתנה עליהן. דאמר רב אידי בר אבין, אמר רב עקיבא, אמר רבי נתנא, אמר רבי יוחנן, תמידין שלא הוצרכו לצבור, דברי

כדי ונראה ובלאו קרא הזה קשיא ליה משערי עצרת שעשוי כל שנה שדחוק הוא להעמידם ולתורם שהיו מפרשיהן אתון הוא אחר זה: **סבין** משבחין למלך ששן. בסוף פרק קטנו בשערת (ת"י) אמרין דשמואל אלא דר דר יתכן דרחתם בסמכותן מייתי לה אמר רבי יוחנן תמימין שלא להרצוב לבבור לדיבר רבי שם פסוקי דשמואל פירוש אלא מוקצין בגופו דאמבוחה בקאמור להם"ל שמועזי" שם אמרין דשמואל סבר לה לא דאמרי רבי יוחנן לדיבר רבי שם אין מוקצין מוקצין קבן את אמבוחה דאמי שמואל סבר עתה שמואל למה שז"י שכן ידועהו סתם מושבחין לקריבין שדחופיהם מוחלליה בגון עולת חמדי גלעתי מי אצ"פ שאין דא אתור קרבו כי כון מוערסיה ליה ודא חשאה ליה ודא חשאה

קשה מאי מייתי דתם תניא מה הכי מברייחא הלא ממנתי' דחתם הוה ליה לאיתוי' תע' לזל כל בית דין מתנה עליהן ויש פירושים ברשי' שמונה בתי נראה בעיני זלדא נרסין וז' מתנה עליהן דזחל למזוכ כל מילתיה שרשאאל מן הערס ועד שדרי דל ור' חייא לבזבז שנקוז מחרושה שנה הניגי אתר בתי מקציתן בתי לא דמתנא ואף על גר דזחור משום דלב בית דין מתנה עליהן אם דחורכו דחורכו ואם לא וקיצו בתי אלמא דחורכו דאית לזל כל בית דין מתנה עליהן ליתרביד שנה הבאה שאם לא דהוה תמימי' ואתי כן שוקו חסין מחרושה דרשה ויבשרי לתמידים נוגדא כפרושה הערוך חן כן כל טרם ששקטו הסבין אף למר אתר חסין אמר אדא מוספל לאלא הלוי' ועומדין להקריבן לשם וזבז אתר רשאין לפי שבזמן שמשך הסבין לשחזותה תתמיד דהוה אמין דחורכו לזל (ואליבא דרבנן) פריץ ממימים שלא משבתן סבין לעולם והשתא לזאי' פירי

ובחיים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות רש"י

לא כי"פ קמי שמ"א. לנחת רוח לקטן דלא עבד מצוה מן המצוות: אם נתן, שריים על
ראש מצורע כי"פ כו' דכפרה אמנתו הראש כתיב: שרי מצוה הן. דכתיב והותר
הלכך הוי בשפיכת שירי הדם דהטאת דלא מעביב כדלקמן (דף נ"ב). לא כי"פ תמות
הראש. ויביא לזג אחר ויתן תמות הראש ולך' קיבא עירך שיתחיל בביתו: כבשי
העדה ושלמים וזבחים וקריבן וזבחי שבת וזבחי חול וזבחי ימים וזבחי חג וזבחי
זמנו וזבחי מקדשו וזבחי ארצו וזבחי ביתו וזבחי אביו וזבחי אמו וזבחי אחיו וזבחי
אשתו וזבחי בנותיו וזבחי בנים וזבחי בנות וזבחי אבות וזבחי אמהות וזבחי
אבות ואמהות וזבחי אבות ואמהות וזבחי אבות ואמהות וזבחי אבות ואמהות

1 תַּגְן הַיְהוּתָר בִּשְׁמֹן אֲשֶׁר
 2 הָיָה אֵם יִתָּן כִּיפֹר וְאֵם
 3 יִשְׁקִיבֶהָ רִבִּי יוֹחָנָן
 4 בֶּן יִתָּן בֶּן שְׁלֹא יִתָּן
 5 כִּיפֹר מֵאֵל אֵלֹהִי לֹא
 6 יִקְרָן אֲהֲרֹנָה הָאֲמֶת
 7 אֲפֹר כִּיפֹר נִבְרָא לֹא
 8 יִפֹּר כֹּה הָחֵם נָמִי כִּיפֹר
 9 מִנּוֹת הָרֵאָא בְּתָן שְׁמֵנִי
 10 תִּדַּח לָמָּה הֵן מִבְּשִׁי
 11 צִירִי עֲצֹר לָמָּה הֵן בִּיאִין
 12 נִזְרַק דְּמֹו שֶׁל רֵאשֻׁן
 13 שְׁאוּרֵינָה בֶּן הֵן לֹהֵת
 14 רֵאָל לְהִקְרִיב קִרְבָּנֵיהוֹן
 15 חִיפֹשֶׁת הַתְּבוּבִי וְהָאֵרְכָּא
 16 מִכְפָּרָא אִי דְאֲפֹרֶשְׁינָהּ
 17 נָמִי עֲסָקִין וְהָאֵרְכָּא
 18 לִיהָ לִקְרָא דְכִי תִּכְיָא
 19 רַב פָּפָא קִרְבָּנֹת צִבּוּר
 20 דְּלָב בִּית דִּין קִמְתָּנָה
 21 וּמוֹמָאֵל דְּאֲמֹר רַב הִיְהִיד
 22 פִּסְכִּין מוֹשְׁבֵתָן לָמָּה שְׁתָּן
 23 בְּשִׁמּוּאֵל לִרְב פָּפָא וְזִמִּי
 24 בִית דִּין מִתְנָה עֲלֵיהוֹן
 25 מִר רַב עֲמִרָם אֲמֹר רַבִּי
 26 יוֹן שְׁלֹא הוֹצִירֵנִי לְצִבּוּר
 27 לְדָבִיר

40 תמדין שלא הוצרכו לצבור שניקחו מותרותיה ישנה והגיע אחד ביניהם שמצאו להביא מן
41 החדש בדאמרתן בראש השנה (דף 1.) שחזון וישיחן לקץ המזבח ביום שאר מותר
42 תרומה כסף הנשאר בקופות התרומה כשמגיעו אחד ביניהם שמקיימו באת המזבח ואין
43 ולשם תמדין לקחו ולא לשם ילד דבאן צבור כגון כץ תמזבזו העליון ולא חזו
44 לתמדין קריב למאי דחזו משום דלב ב"ד מתנה עליהן או להוצרכו ולא אמי קיימי בזה
45 את המזבח וראה בעיני דלא דלא רסיה לה לא רסיה שדמאל אבא דדא מוקמין ליה פ"ק
46 שביעות (דף וז) אליבא דבאן דלא רסיה לה ביה דתן מתנה העליון
דבר

הדיא מוכח בשמעתין דמילתיה דשמואל דחוקא כרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון דרית דשמואל דאית הוה אבא ברפא קנא דשבעות קמוקנין לה אליבא דטאן דלית ליה לב בית דרסן חסריה וזאז אה שפירא כחן מושכתין לה משה קדון עומדין כגון מרבידין שאלו חסריה לקחא להו על שעת דבית רבנן צבזר וזואל איהו רחא דלדבירי ברבי לטאי וזשו אה מרזי תנאי בית דין למקישו דן לחמדין ואחר כך פירש דלדבירי חבטנן נפדין וזוהי דלרבינן שיפיר אטאן מנמטת וליקל בלין כומ ורזינאם לחליקן ופילו זימקן למותר ונו כחן מושכתין להו משה קדון איהו פירדש מלה שון אה מרבידן אה מוסקין כחן מושכתין לחיות איהו בית דין כחן שנה קמה קמה שון איהו פיר דן איהו על פי שמאנו שון מרבידן אה ירצו זמן משנה וזוהי חסדין לשל מוסק הרי הוא מוסק אה סייעתא לר' יוחנן ודאמרן שאם לא אלא רסין תניא נמי זכאי דמילתא דשמואל כרבנן אלא רסין תנאי מודה ר' שמעון בר חזנא

לשמים הרי הוא מגרשה. ואם לאו סוף שהיא קוברתו שנאמר (שם) או כי ימות האיש האחרון. ראויה היה זה למיתה שהאשה הזאת הכנים לתוך ביתו. שמואל אמר

[דף ז' ע"א]

פורשים מן המזנה. ואין פורשין מבתה. ואתיין דמר רבי יוחנן אשת איש שזינתה הוולדות לבעל מפני שרוב בעילות מן הבעל. כתוב אחד אומר (במדבר ה) לצבות בטן ולנפיל לרך. וכתוב אחר אומר (שם) וצבתה בטנה ונפלה יריבה וכתוב אחר אומר (שם) בתת יי את ירכך נופלת ואת בטנך צבת. מקרא אחד מכריע שני מקראות. אמר רבי מנא כאן למעשה וכאן לתנאין. אמר רבי אבין ואפילו תימר כאן וכאן למעשה כאן וכאן לתנאין. לצבות בטן ולנפיל ירך לכוועל. וצבתה בטנה ונפלה ירכה לאשה. הדעת מכרעת ירך התחילה בעבירה תחלה ואחר כך הבטן לפיכך תלקה הירך תחלה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט. רבי אבא בריה דרבי פפי עבד לה אפטרסה מה אם מידת הפורענות מעומה אבר אחד לוקה ושאר כל האיברים מרגישין. מדת הטובה המרובה על אחת כמה וכמה:

הלכה ח משנה שמשון הלך אחר עיניו לפיכך ניקרו פלשתים את עיניו אבשלום נתנוה בשער לפיכך נתלה בשער לפי שבא על עשר פילגשי אביו לפיכך ניתנו בו עשר לנביות שנאמר (שמואל ב יח) ויסובו עשרה נערים נושאי כלי יואב ולפי שגנב שלש גניבות לב אביו ולב בית דין ולב ישראל לפיכך נתקעו בו שלש שבטים שנאמר (שופטים יד) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום:

גמרא תני ר' אומר לפי שתחלת קלקלתו בעזה לפיכך עונשו בעזה. והכתיב (שופטים יד) וירד שמשון תמנתה. אמר רבי שמואל בר נחמן דרך נישואין היו. כתוב אחד אומר וירד שמשון תמנתה. וכתוב אחר אומר (בראשית לח) הנה חמין עולה תמנתה. רב אמר תמנתה שתי תימניות היו אחת של יהודה ואחת של שמשון. רבי סימון אמר תמנתה אחת היא ולמה כתב בה עלייה וירידה. אלא של יהודה על ידי שהיתה לשם שמים. לפיכך כתיב בה עלייה. ושל שמשון על ידי שלא היתה לשם שמים כתיב בה ירידה. אמר ר' אייבו בר נגרי כגון הדא בית מעין שיורדין בה מפלטה ועולין בה מטבריה. כתיב (שופטים יד) ויבואו עד כרמי תמנתה אמר רב שמואל בר רב יצחק מלמד שהיו אביו ואמו מראין לו כרמי תמנתה זרועים כאלים ואומרים לו בני כשם שכרמיהן זרועין כלאים. כך בנותיהם זרועות כלאים. (שם) ואביו ואמו לא ידעו כי מ"י הוא כי תואנה הוא מבקש מפלשתים. אמר רבי לעזר בשבעה מקומות כתיב לא תתחתן בם אמר רבי אבין לאסור

שבעה עממין וחכא הוא אמר הכין. אמר ר' יצחק (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ. כתיב (משלי ג) ותחל רוח י"י לפעמו במחנה דן

[דף ז' ע"ב]

בין צרעה ובין אשתאול תרין אמורין חד אמר בשעה שהיה רוח הקודש שורה עליו היו פסיעותיו כמצרעה לאשתאול. וחורנה אמר בשעה שהיתה רוח הקודש שורה עליו היו שעירותיו מקישות כזוג וקולן הולך כמצרעה לאשתאול. (שופטים כז) ויברכו י"י רבי הונא בשם רבי יוסי שהיתה תשמישו שוה לכל אדם. כתיב (שם) ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים. אמר רבי אחא אמר לפניו רבנו של עולם תן לי שכר עיני אחת בעולם הזה ושכר עיני אחת מותקנת לי לעתיד לבוא. כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל מ' שנה. וכתוב א' אומר (שם) והוא שפט את ישראל ד' שנה. אמר ר' אחא מלמד שהיו הפלשתים יראים ממנו ד' שנה לאחר מותו כדרך שהיו יראים ממנו ד' שנה בחייו: אבשלום נתנווה בשערו. ר' חנינא אמר כחרובית גדולה היה. יכול ככידון רבי ביבי בשם רבי יוחנן בדין בין היה עשוי. אמר רבי חנינא כד סלקית להכא נסבית איזורא דברי ואיזורא דחמרי מקפא כורתא דחרוביתא דארעא דישראל ולא מטון וקצית חד חרוב ונגד מלא ידיי דבש. אמר רבי יונתן יפה סיפסוף שאכלנו בנערותינו מפנקריסין שאכלנו בזקנותינו די ביומו אישתי עלמא. אמר רבי חייא בר בא בראשונה היתה סאה ארבלית מוציאה סאה סולת. סאה קמח סאה קיבר סאה סובין סאה מורסן. וכדון אפילו חדא בחדא לא קיימא. כתיב (שמואל ב יא) וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאד. יכול בכל תלמוד לומר מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום. כתיב (שמואל א ט) ולא היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו. יכול בכל תלמוד לומר (שם) משכמו ומעלה גבוה מכל העם. אבל באבנר מהו אמר (שמואל ב ג) הלא תדעו כי שר וגדול נפל ביום הזה מישראל. ואבנר למה נהרג. רבי יהושע בן לוי ורבי שמעון בן לקיש ורבנן. רבי יהושע בן לוי אמר על ידי שעשה דמן של נערים שהוק. (שמואל ב ב) יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו. ר"ש בן לקיש אמר על ידי שהקדים שמו לשמו של דוד. הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתיו לאמר למי ארץ כתיב מן אבנר לדוד. ורבנן אמרין על ידי שלא הניח לשאול להתפיים מדוד. הדא הוא דכתיב (שמואל א כד) ואבי ראה גם ראה את כנף מעילך בידי אמר ליה מה את בעי מן גלגוי דהדין בסירה הוערת וכיון שבאו למעגל אמר לו (שמואל א כו) הלא תענה אבנר גבי כנף אמרת בסירה הוערת חנית וצפחת בסירה הוערת ויש אומרים על ידי שהיתה ספק בידו למוחות בנוב עיר הכהנים ולא מחיה: ולפי שגנב שלשה גניבות. לב אביו. ולב בית דין. ולב אנשי ישראל. לב אביו דכתיב (שמואל ב מז) ויהי מקץ ארבעים שנה. כל עצמו

של דוד לא מלך אלא ארבעים. וכא הוא אמר הכין. אלא בשעה ששאלו ישראל מלך. (שם) כי נדר נדר עבדך. א"ל ומה את בעי כדון. א"ל כתוב חד פיתק דתרין גוברין דנסבינון עימי. אמר ליה אמור לי למאן דאת בעי ואנא כתוב. אמר ליה כתוב לה סתם ואנא למאן דבעי אנא נסב. כתב ליה סתם.

[דף ח' ע"א]

אזל וצמת ליה תרין תרין גוברין עד דצמת ליה מאתן גוברין. הדא הוא דכתיב (שמואל ב טו) ואת אבשלום הלכו מאתים איש מירושלים קרואים והולכים לתומם קרואים מדוד והולכים לתומם מאבשלום ולא ידעו כל דבר מעצת אחיתופל. רבי הונא בשם רבי אחא וכולהו ראשי סנהדריות היו. וכיון דחמין מיליין אתיין לידי חילופין. אמרין רבון כל העולמים נפלה נא ביד דוד ואל יפול דוד בדינו שאם אנו נופלין ביד דוד הרי הוא מרחם עלינו. ואם ח"ו יפול דוד בדינו אין אנו מרחמין עליו. הוא שדוד אמר (תהילים צה) פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי. ולב בית דין (שמואל ב טו) ויאמר אבשלום מי ישימני שופט הארץ וגו'. (שם) ויעש אבשלום כדבר הזה. ולב אנשי ישראל (שם) ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל:

הלכה ט משנה וכן לענין המזבח מרים המתונה למשה שעה אחת שנאמר (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה כל ישראל שבעת ימים במדבר שנאמר (במדבר יב) והעם לא נסע עד האסף מרים:

גמרא אמר רבי יוחנן פסוק זה ברוח הקודש נאמר ותתצב אחותו (עמוס ט) ראיתי את י"י נצב על המזבח. אחותו (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את. מרחוק. (ירמיהו לא) מרחוק י"י נראה לי. לדעה (ישעיהו יא) כי מלאה הארץ דעה את י"י. מה יעשה לו. (ישעיהו יא) כי לא יעשה י"י אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים:

הלכה י משנה יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר (בראשית כ) ויעל יוסף לקבור את אביו מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו מי לנו גדול ממושה שלא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לד) ויקבור אותו בגיא מול בית פעור וגו' ולא על משה בלבד אמרו אלא ככל הצדיקים שנאמר (ישעיהו נח) וחלך לפניך צדקך וכבוד י"י יאסף:

גמרא אמר ר' יצחק כבוד חי העולמים היה עמהן כתיב (בראשית נ) ויבואו עד גורן האמד. וכי יש גורן לאמד. אמר ר' שמואל בר נחמן חזרנו בכל המקרא ולא מצינו מקום ששמו אמד. אלא מהו אמד אלו הכנענים שהיו ראויין לידוש באמד. ובאי זו זכות ניצולו. בזכות (שם) וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האמד. ומה חסד עשו עמו. רבי אלעזר אמר איזורים התיירו. רבי שמעון בן לקיש אמר קישרי כתפיהן התיירו. רבנן אמרין זקפו קומתן. אמר רבי יודן בר שלום הראו באצבע ואמרו (שם) אבל כבד זה למצרים. ומה אם אילו שלא עשו חסד לא בידיהן ולא ברגליהן ראו מה פרע להן הקב"ה. ישראל שהן עושין חסד בידיהן וברגליהן עם גדוליהן ועם קמניהן על אחת כמה וכמה. אמר רבי אבהו כל אותן שבועים יום שבין איגרו' לאיגרות כנגד שבועים יום שעשו המצריים חסד אם אבינו יעקב. כתיב (שמואל ב א) ויקונן דוד את הקינה הזאת וגו' ויאמר ללמד לבני יהודה קשת. לא מסתברא דלא ללמד בני יהודה. מי היה. אלא אמר דוד כיון שהצדיקים מסתלקין השונאין באין ומתגרין בישראל. (שם) הלא היא כתובה על ספר הישר. תרין אמורין. חד אמר זה ספר בראשית. והרנה אמר זה חומש הפיקודים. מאן דאמר זה ספר בראשית ניהא. ומאן דאמר זה חומש פיקודים מה מלחמה היתה שם. (דברים י) ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן. וכי במוסירות מת אהרן והלא בהר ההר מת. הדא היא דכתיב (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר וימת שם. אלא כיון שמת אהרן

[דף ה' ע"ב]

נסתלקו ענני כבוד וביקשו הכנענים להתגרות בישראל הדא היא דכתיב (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. מהו דרך האתרים. שמע שמת אהרן התייר הגדול שלהן שהיה תר להן את הדרך. בואו ונתגרה בהן וביקשו ישראל לחזור למצרים ונסעו לאחריהן שמונה מסעות ורץ אחריהן שבטו של לוי והרג בהן שמונה משפחות. אף הן הרגו ממנו ארבע. הדא היא דכתיב (דברי הימים א כו) לעמרמי ליצחר לחברוני לעוזיאל. אימתי חזרו בימי דוד. הדא היא דכתיב (תהילים עב) יפרח בימיו צדיק. אמרו מי גרם לנו כל הדמים הללו. אמרו על שלא עשינו חסד עם אותו הצדיק והלכו וקושרו לו הספד וגמלו לצדיק חסד. והעלה עליהן הכתוב כאילו מת שם ונקבר שם שגמלו לצדיק חסד (שמות יג) עמו רבי קריספא בשם ר' יוחנן עמו עם נפשך את עבד. אמר ר' חמא בר חנינא משל למלך שהיה משיא את בנו ובא איפרכוס למעון באפיריון ולא הניחו לו. אמר המלך הניחו לו למחר הוא משיא את בתו ואני מכבדו כמה שכיבדני. ככתוב (בראשית מז) אנכי ארד עמך מצרים ואני אעלך גם עלה מה ת"ל גם עלה. אמר אותך אני מעלה ושאר כל השבטים אני מעלה מלמד שכל שבט ושבט העלה עצמות ראש שבטו עמו. תני בשם ר'

יודה אילולא שהדבר כתוב לא היה איפשר לאומרו. מלמד כשמת משה היה מוטל על כנפי שכינה בארבעת מיל מנחלת בני ראובן עד נחלת בני גד שמת בנחלת בני ראובן ונקבר בנחלת בני גד. ומניין שמת בנחלת בני ראובן שנאמר (במדבר לב) ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעלה ואת קריתים ואת נבו. וכתוב (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה הר נבו ומות בהר אשר אתה עולה שמה. ומניין שנקבר בנחלת בני גד שנאמר (דברים לג) ולגד אמר ברוך מרחיב גד וגו' כי שם חלקת מחוקק ספון. והקב"ה היה אומר (שם) ויתא ראשי עם. ומלאכי שרת היו אומרים (שם) צדקת ה' עשה וישראל היו אומרים (שם) ומשפטיו עם ישראל. אילו ואילו היו אומרים (ישעיהו כז) יבא שלום ינחו על משכבותם הולך נכוחו:

פרק ב

הלכה א משנה היה מביא את מנחתה בכפיפה מצרית ונותנה על ידה כדי לייגע כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחילתן בכפיף מצרית וסופה בכלי שרת כל המנחות מעונות שמן ולבונה וזו אינה מעונה לא שמן ולא לבונה כל המנחות באות מן החיטים וזו אינה באה אלא מן השעורים מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורים היא באה גרש וזו היתה באה קמה רבן גמליאל אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנ' מאכל בהמה:

גמרא כתיב (במדבר ה) וביד חכהן יהיו מי המרים המאזנים

[דף ט' ע"א]

מעתה כדי ליגעה. אלא כדי להטיל אימה עליה. מנחתה מלמד שהיא קדשה לשמה. כשם שהיא קדשה לשמה כך היא קדשה לשמו. ותני ר' חייא ופליג לקרב כליל אינה יכולה מפני שותפותה של אשה. לאכל אינה יכולה מפני שותפותו של איש. אמר ליה הקומין יקרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן. ואת אמר מנחתה. ואלא מה דאישתעי קריא אישתעי' מתניתא. (במדבר ה) והביא את קרבנה עליה. בעלה מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה. אחר מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה. ייבא ביי דרבי יוחנן ארבעה מחוסרי כפרה מפרישין עליהן שלא מדעתן. ואילו הן הזב והזבה והמצורע והיוולדת שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה. ניהא זב וזבה ומצורע. ויולדת. ויש קמנה יולדת. לא כן אמר רבי רדיפה ר' יונה בשם רב הונה עיברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות היא חיה ובנה מת. מאי כדון. שכן אדם מפריש על בתו קמנה. מכיון שהביאה לו כבר יצאה מרשות אביה. אלא שכן אדם מפריש על אשתו

חרשת. וכאן סוטה קמנה אין את יכול. דמר ר' זעירא רבי יסא בשם ר' יוחנן קמנה שזינתה אין לה רצון להיאסר על בעלה. וחרשת אין את יכול דכתיב (שם) ואמרה האשה אמן אמן. אמר ר' אבין מכיון דכתיב (דברים יד) ושמת אתה וביתך והוא מעוכב

[דף ט' ע"ב]

מלשמוח עמה מפריש עליה חוץ מדעתה. רבי אחא בשם ר' אילא אינו מפריש עליה עולת העוף אלא חטאת העוף מפני שהיא מכשרתה לאכול בזבחים תני אינו מפריש עליה אלא דבר שהוא מתירה לה בזה. אמר רבי יוסי אין לך אלא זה. תני מה זה מעכבה מלאכול בזבחים מעכבה היא מלאכול בזבחים. ומכיון שהוא מעוכב מלשמוח עמה. כמו שהוא מעכבת מלאכול בזבחים. תני אפילו הקפת נזירות על ראשה מעכבת היא מלכול בזבחים. מכיון שהיא מנוולת והוא מעוכב מלשמוח עמה כמו שהוא מעכב מלכול בזבחים. תני ר' יודה אומר מביא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב ואפילו חיללה שבת. וכן היה ר' יודה אומר פטר' אינו חייב בה שכן הוא כותב לה ואחרן די אתיין לי עלך מן קדמת דנא. והתני סדר מנחות כך היא מביאין מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב וראוייה ליקרב בכלי שרת. תני ר' שמעון בן יוחי מפני מה אמרו כל החטאות והאשמות שבתורה אין מעונין נסכים שלא יהא קרבנו של חוטא נראה מהודר. התיבון הרי חטאתו ואשמו של מצורע. אין תימר שאינו חוטא האמר רבי יצחק (ויקרא יד) זאת תהיה תורת המצורע. זאת תורת המוציא שם רע. אמר ליה מכיון שנתייסר וכתיב (דברים כה) ונקלה אחיד לעיניך כמי שאינו חוטא. רבי יוחנן בשם ר' ישמעאל (ויקרא כ) מנחת מנחת מה מנחת שנאמר להלן שעורין אף כאן שעורין. אמר רבי לעזר נאמר כאן (שם) אביב ונאמר במצרים (שמות כ) אביב. מה אביב האמור במצרים שעורין אף כאן שעורין. ר"ע אומר נאמר לציבור הבא ביכורים בפסח והבא ביכורים בעצרת. אם מצינו שממין שהיחיד מביא חובתו ממנו הציבור מביא ביכורים בעצרת. מאי זה מין היחיד מביא חובתו מן השעורין. אף הציבור לא יביא אלא מן השעורין.

[דף י' ע"א]

אם תאמר מן החומין אין שתי הלחם ביכורין. תמן אמר רבי יונה חילקא לשנים. טרנים לשלשה. מיסני לארבעה. רבי יוסי בי רבי בון בעי מיכן והילך קמחין הן. אין צריך לבור את הסולת מתוכן:

הלכה ב משנה היה מביא פיילי של חרש >חדשה< ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור רבי יהודה אומר רביעית כשם שהוא ממעט בכתב כך הוא ממעט במים נכנס להיכל ופנה לימינו ומקום היה שם אמה על אמה וטבלה של שייש וטבעת היתה קבועה בה כשהוא מגביהה נוטל עפר מתחתיה ונותן כדי שייראה על פני המים שנא' (במדבר ה) ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקה הכהן ונתן אל המים:

גמרא תני חדשה. מתניתא דר' אליעזר דתנינן תמן היה מביא פיילי של חרש חדשה. מאן תני חדשה רבי לעזר דהוא דריש לה (ויקרא יד) אל כלי חרש על מים חיים. מה מים שלא נעשה בהן מלאכה אף כלי חרש שלא נעשה בו מלאכה. ניהא תמן דהוא דריש אל כלי חרש על מים חיים. הכא מה אית לך. אמר רבי יוחנן דו סבר כרבי ישמעאל. תני מי כיור רבי ישמעאל אומר מי מעיין וחכמים מכשירין בכל המימות. והא דר' לעזר כרבי ישמעאל במים. ורבי ישמעאל כרבי לעזר בכלי חדש. אשכח תני בכלי חרש חרשה. ר' ישמעאל אומר אית תניי תני בכלי חרש לא במקידה. אית תניי תני אפילו במקידה. הוון בעי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במקידה ר' לעזר. מאן דאמר אפי' במקידה רבנן. כולה רבנן. מאן דמר בכלי חרש לא במקידה כשניטל רובה ומיעוטה קיים. ומאן דמר במקידה כשניטל מיעוטה ורובה קיים. אית תניי תני בכלי חרש לא במפוחם. אית תניי תני אפילו במפוחם. הוון בעי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם רבי לעזר. מאן דמר אפילו במפוחם רבנן. כולה דרבנן. מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם רבנן. ומאן דמר אפילו במפוחם רבנן. תמן תנינן אוזב שהזהר בו כשר לטהר בו את המצורע רבי אימי בשם ר' לעזר זו להוציא מדברי ר' לעזר. דתני הזהר בו על החמאת פסול למצורע. הזהר בו על המצורע פסול לחמאת. אמר ר' ואלא ק"ו הוא מה אם המצורע שאין המלאכה פוסלת בו הזהר בו על החמאת פסול למצורע. חמאת שהמלאכה פוסלת בה הזהר בו על חמאת אינו דין שיהא פסול לחמאת. הזהר בו על המצורע זה

[דף י"ע"ב]

מהו שיכשר למצורע אחר. מה דמר כשר הדא רבי יודה ור' לעזר מודי ביה. ומאן דמר פסול הדא לית רבי יודה ורבי לעזר מודי בה. תני אמר ר' שבת היתה והלכתי אחר רבי טרפון לביתו אמר לי יהודה בני תן לי סנדלי ונתתי לו. ופשט ידו לחלון ונתן לי ממנה מקל. אמר לי יהודה בני בזו מיהרתי שלשה מצורעין ולמדתי בה שבע חלכות שהיא שליכרות וראשה טרף ואזרכה אמה ועובייה כרביע כרע מיטה אחת לשנים ושנים לארבעה ומזין ושונין ומשלשין ומטהרין. בפני הבית ושלא

בפני הבית. ומטהרין בגבולין. (במדבר ה) מי יכול מראה מים תלמוד לומר ארד. או ארד יכול מראה דיו תלמוד לומר מי. הא כיצד מראה מים ומראה ארד. שיערו חכמים חצי לוג מים מן הכיור. והא תני רבי יודה אומר רביעית. רבי יודה כדעתיה דתנינן בשם שהוא ממעט בכתב כך הוא ממעט במים. תמן תנינן אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סומה כתובה עליה שבשעה שהחמה זורחת היו הניצוצין מנתזין ממנה והיו יודעין שזרחה החמה. מה היה כתוב עליה ריש לקיש אמר בשם רבי ינאי אל"ף בי"ת היה כתוב עליה. והא תאני בכתב שבו כן כתיב שכן לא מעובה ולא מידק אלא בינוני. פתר לה באל"ף שכן מאל"ף שכן בבי"ת שכן מבי"ת שכן. תני רבי הושע' כל פרשת סומה היתה כתובה עליה שממנה היה קורא ומתרגום כל דיקדוקי הפרשה. ולמה מים ועפר וכתב מים ממקום שבאת. עפר למקום שהיא הולכת. כתב לפני מי שהיא עתידה ליתן דין וחשבון. תמן תנינן עקביה בן מהלאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. ר' אבא בריה דרב פפי ור' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי שלשתן דרש עקביה מפסוק א' (קוחלת יב) וזכור את בוראך בארך. בורך. בארך ממקום שבאתה. בורך למקום שאת הולך. בוראך לפני מה שאת עתיד ליתן דין וחשבון. ג' דברים צריכין שיהו לשמה. (דברים כד) וכתב לה (במדבר ה) ועשה לה. (ויקרא יט) או חפשה לא ניתן לה. שלשה דברים צריכין שיהו נראין. אפר פרה. ועפר סומה. ורוק יבמה. תני ר' ישמעאל אף דם צפור מצורע. א"ר זעירא שיערו לומר אין דם צפור קטנה בטל ברביעית ולא דם ציפור גדולה

[דף י"א ע"א]

מבטל את הרביעית כהדא דתני (ויקרא יד) בדם. יכול בדם ודאי ת"ל (שם) מים חיים. אי מים חיים יכול שיהו כולן מים חיים ת"ל דם. הא כיצד מים חיים שדם ציפור ניכר בהן שיערו חכמים רביעית. ר' פדת בשם ר' יוחנן מי סומה נפסלין בלינה ר' אחא בשם רב אבינא כל שאין ממנו למזבח אין הלינה פוסלת בו. (במדבר ה) ומן העפר. יכול מן המזבח לקופה. ת"ל (שם) אשר יהיה בקרקע המשכן. אי אשר יהיה בקרקע המשכן. יכול עד שיחפור בדקל ת"ל אשר יהיה. הא כיצד אם אין שם מביא ונותן שם. א"ר אבין אכן אתאמרת יכול לא יהא כשר עד שיחפור בדקל. ת"ל אשר יהיה מכל מקום. המשכן לרבות המשכן ונוב וגבעון ושילו ובית העזולמים:

הלכה ג משנה בא לו לכתוב את המגילה מאי זה מקום היה כותב (במדבר ה) אם לא שכב איש אותך ואת כי שטית תחת אישך וגו' ואינו כותב (שם) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה וכותב (שם) יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את ירכך נופלת ואת במנך צבה (שם)

ובאו המים המאדירים האלה במעייד לצבות בטן ולנפיל ירך ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמר ר' יוסי אומר לא היה מפסיק ר' יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את יריכך נופלת ואת במנך צבה ובאו המים המאדירים האלה במעייד וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

גמרא ר' קריספא אמר איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר משביע ואח"כ כותב וחרנה אמר כותב ואח"כ משביע. הוון בעיי מימר מאן דמר משביע ואח"כ כותב היך מה דהוא קרייא (במדבר ה) והשביע וכתב. ומאן דמר כותב ואח"כ משביע כדי לסמוך שבועה להשקיה. אית תניי תני בין תניין בין שבועות מעכבין אית תניי תני שבועות מעכבות. תניין אינן מעכבין. הוון בעי מימר מאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין אית ליה חוקה תורה מעכב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין לית ליה. עוד הוא אית ליה אלא שאינן על סדר. ואיתין אילין פלוגתא כהבין פלוגתא. ומאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין כמאן דמר משביע ואח"כ כותב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין כמאן דמר כותב ואח"כ משביע:

[דף י"א ע"ב]

הלכה ד משנה ואינו כותב לא על הלוח ולא על חנייר ולא על הדיפתרא אלא על המגילה שנאמר (במדבר ה) בספר ואינו כותב לא בקומוס ולא בקלקנתוס ולא בכל דבר שהוא רושם אלא בדיו שנא' (שם) ומחה כתב שהוא יכול להימחות:

גמרא לוי בר סיסי בעא קומי רבי מגילת סוטה מהו שתטמא את הידים. אמר ליה זה שאלה. א"ר יוסי אינה שאלה כלום גזור על הספרים שיטמאו את הידים לא מפני קדושתן. וזו למחיקה ניתנה. לא צורכא דלא הואיל וניתנה למחיקה. כמה אותיות כתוב בה ויהא שלא לצור' ויהא חייב תני ר' חנין בית שמאי אומרים אחת. ובית הלל אומרים שתיים. א"ר הילא טעמון דבית הלל כדי לכתוב יה. רבי יודן בעי כתב מפיו ומחק בעפר. היה כותב ראשון ראשון ומוחק. תני ר' אלעזר בן שמוע אומר אין כותבין על עור בהמה טמאה. א"ר שמעון מכיון דאת אמר למחיקה ניתנה למה אינו כותב. תני ר' אלעזר בן שמועון אומר [ורואה] אני את דברי אלעזר בן שמוע מדברי אבא. שמא תאמר אינה שותה ונמצא השם גנוז על עור של בהמה טמאה. הכא כתיב ספר והכא כתיב (דברים כד) ספר. הכא את אמר כל דבר שהוא בתלוש. והכא אמר הכין. א"ל לא שנייא היא הכא דכתיב בספר וכתב. יכול בדיו ובסיקר' ובקומו' ובקלקנתוס. ת"ל ומחה. או מחה יכול במשקים או במי פירות. ת"ל וכתב הא כיצד כתב שהוא יכול להימחו' ואי זו זו שאינו בא קלקנתוס. והתני אם

מחק מתוך הספר כשר. תפתר כהדין תנייא דתני א"ר מאיר כל ימים שהיינו למידין אצל ר' ישמעאל לא היינו נותנין קלקנתום בדיו:

הלכה ה' משנה ולמה היא אומרת אמן אמן. אמן על האלה אמן על השבועה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן שלא נטמיתי ואם נטמיתי יבואו בי אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה ר' מאיר אומר

[דף י"ב ע"א]

אמן שלא נטמיתי אמן שלא אטמא:

גמרא ר' לעזר בשם ר' יוסי בן זימרה אמן לקבלה אמן לשבועה. אמן. ייאמנו הדברים. אמן לקבלה מסוטה. אמן לשבועה. (ירמיהו יא) למען הקים את השבועה אשר נשבעתי לאבותיכם וגו'. אמן ייאמנו הדברים (מלכים א א) ויען בניהו בן יהוידע הכהן את המלך ויאמר אמן וגו'. א"ר תנחומא אין מן הדין אמן שבועה לית שמע מינה כלום. ויידא אמרה דא (דברים כט) לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו. ואין אלה אלא שבועה כמה דתימר (במדבר ה) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה. מניין למדו לגילגול שבועה מסוטה. ואמרה האשה אמן אמן. אמן עם איש זה. אמן עם איש אחר. עד כדון דברים שהוא ראוי להשביע. דברים שאינו ראוי להשביע. אמר רבי יוסי בי רבי בון נישמעיינה מן הדא אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה. ארוסה ושומרת יבם ראוי הוא להישבע ותימר מגלגלין והכא מגלגלין. אית תניי תני מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה. ואית תניי תני זו באלה ובשבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה. לגילגול את למד. לאלה ולשבועה אין את למד. אית תניי תני מה זו באמן ואמן. אף כל הנשבעין באמן ואמן. אית תניי תני זו באמן ואמן. ואין כל הנשבעין באמן ואמן. חוו בעיי מימר מאן דמר זו באמן אמן אף כל הנשבעין באמן אמן ניהא. מאן דמר זו באמן אמן ואין כל הנשבעין באמן אמן כלום למדו גילגול שבועה לא מסוטה. לגילגול את למד. לאמן ולאמן אין את למד. אמר ר' בא בר ממל מאן תנא שומרת יבם ר"ע דרבי עקיבה אמר יש ממזר כיבמה אמר ליה רבי אילי מה איכפת ליה ממזר גבי קינוי התורה אמרה וקנא את אשתו אפילו מקצת אשתו. א"ר שמי ולא כן א"ר ינאי

[דף י"ב ע"ב]

נמנו שלשים וכמה זקנים מניין שאין קידושין תופסין ביבמה תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת חמת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה. שלא יהא לה הווייה אצל אחר. אמר ליה ר"י ולא מתניתא היא לאחר שיחלוץ לך יבמוך אינה מקודשת. והיה רבי ינאי מקלם ליה (ישעיהו מז) הזלים זהב מכים. (משלי ג) בני אל יליוזו מעיניך. (משלי כז) חכם בני ושמוח לבי. (משלי ט) תן לחכם ויחכם עוד. (משלי א) ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין פסוקי קילוסייא יכיל הוא פתר לה כר"ע דרבי עקיבה אמר יש ממזר ביבמה. ויתיבניה מה איכפת לה ממזר גבי קידושין >התורה אמרה וקינא את אשתו אפילו מקצת אשתו<. שומרת יבם שזינתה רבי לעזר אמר מותרת לביתה רבי יהושע בן לוי אמר אסורה לביתה רבנן אמרין אמר ר' מנא לא כן אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר שומרת יבם שמתה מותר באמה. בגין דתנינן זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה. מה תנא הדא מתניתא לא רבנן ולא רבי עקיבה אלא כיני מאן דמור מותרת לביתה דרבנן דלא כרבי עקיב'. ומאן דמור אסורה לביתה רבי עקיבה דלא כרבנן. אמר רבי ינאי שומרת יבם שזינת מותרת לביתה.

[דף י"ג ע"א]

ותני כן (במדבר ה) ונעלם מעיני אישה. ולא מעיני יבמה ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו מעשה היה וכהנת הייתה והתירוה לביתה. אמר ר' יוסי בר רבי בון אף לא מכות אין בה. לא שהיה ר' מאיר אומר המים בודקין אותה [מעכשיו אלא המים פקדין בה כשתטמא בודקין אותה] למפרע. תורת הקנאות. תורת העולמים זו. אין האשה שותה ושונה. אמר רבי יודה העיד נחמיה איש שיחין את רבי עקיבה האשה שותה ושונה. אמר רבי עקיבה אני אפשר מאיש אחד אין האשה שותה ושונה. משני אנשים האשה שותה ושונה וחכמים אומרים בין מאיש א' בין משני אנשים שותה ושונה כורכמית תוכיה ששתת ושנת ושילשה לפני שמעיה ואבטליון מאיש אחד. תמן תנינן אין משקין את הגיורת וכו'. וחכמים אומרים משקין. מה אנן קיימין אם בישראל שנשא גיורת כבר כתיב בני ישראל לא גרים. אם בגר שנשא בת ישראל כבר כתיב והביא האיש את אשתו אל הכהן. אלא כן אנן קיימין בגר שנשא גיורת. ומה מעמא דר"ע בני ישראל לא גרים. מה מעמון דרבנן ואמרת אליהם לרבות כל הכתוב בפרשה. ומה כתוב בפרשה. (שם) ושכב איש אותה שכבתה אוסרת' בעלה מקנא ומשקה. ונעלם מעיני אישה פרט לסומ' שאין לו עינים. הוא סומה היא סומה. מתניתא דרבי יודן פוטרו מכל מצות האמורות בתורה:

הלכה ו משנה הכל שוין שאינו מתנה עמה קודם לשנתארסה ולא משנתגרשה נסתרה לאחר וניטמאת ואחר כך

[דף י"ג ע"ב]

החזירה לא היה מתנה עמה זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה:

גמרא אמר ר' ינאי פשיטא שאדם מוחל על קינויו. גירש כמי שמחל. היך עבידא קינא לה ונתגרשה והחזירה ונסתרה. אין תימר גירש כמי שמחל צריך לקנות לה פעם שנייה. אין תימר גירש כמי שלא מחל אין צריך לקנות לה פעם שנייה. אבל אם קינא לה ונסתרה וידע בה וגירשה והחזירה ונסתרה שתת ולא בדקו אותה המים טהורה היא. או מאחר שאין המים בודקין את האשה שהיא אסורה לביתה טמאה היא:

פרק ג

הלכה א משנה היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותנה על ידיה וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפה הניף והגיש קמין והקטיר והשאר נאכל לכהנים:

גמרא כתיב (במדבר ה) ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאות וכי על ידו הוא מניף. ולא על ידה הוא מניף. אלא מיכן שהוא נוטלה מתוך כלי חול ונותנה בכלי שרת וכהן מניח את ידו תחתיה ומניפה. ואין הדבר כאור. מביא מפה. ואינו חוצין. ומביא כהן זקן אפי' תימר ילד שאין יצר הרע מצוי לשעה. תני ר' חייא סוטה גידמ' שני כהנים מניפין על ידיה. אמר רבי יוסי בכל אתר הדא היא מילתא צריכין לרבנן מהו מגיש גופה של מנח' גופה של כלי. תנפות מניין שהן קודמות להגשות. רבי ירמיה בשם רבי פדת מסוטה למדו. אמר ר' יוסי סוטה להידושה יצאת ודבר שהוא יוצא להידושו אין למדין הימינו רבי בון בר חייא שמע לה מן הדא (ויקרא ו) וזאת תורת המנחה הקרב היכן היא תנופה כבר קדמה. אמר ר' יוסי תיפתר במנחות שאינן טעונות תנופה ולית שמע מינה כלום

[דף י"ד ע"א]

ויידא אמרה דא מדין (ויקרא ב) והבאת לרבות מנחת העומר להגשה והקריבה לרבו' מנחת סוטה להגשה. וכתיב בתרי והרים. והיכן היא תנופה כבר קדמה. תמן תנינן אילו מנחות נקמצות

מסכת בכורות פרק שני

א. הלוקח עֶבֶר פָּרָתוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְהַמּוֹכֵר לוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רֹשָׁאִי, וְהַמְשַׁתְּמֵךְ לוֹ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּשִׁתְּפוּת, וְהַמְקַבֵּל הַיִּמְנוֹ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקִבְלָה - פֶּטוּר מִן הַבְּכוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף הַמְקַבֵּל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רֹשָׁאִי - הָרִי זֶה מַעֲלָה בְּשָׁוִיו, וְנוֹתֵן חֲצִי דָמָיו לִפְנֵהוּ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקִבְלָה, אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רֹשָׁאִי - הָרִי זֶה מַעֲלָה אוֹתוֹ, וְאִפְלוּ עֲשָׂרָה בְּשָׁוִיו, לִתֵּן דָּמָיו לִפְנֵהוּ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: הוּאִיל וְאֶצְעָב הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּאִמְצָע - פֶּטוּר מִן הַבְּכוּרָה.

ב. בְּהֵמַת הַמִּדְבָּר, וּבְהֵמַת הַקֶּדֶשׁ, וּבְהֵמַת הַגֵּר שְׂמַת, וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁים - פֶּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה, וּבְהֵמַת אֲרֻנוֹהָ - חֵיבָתָהּ בְּבִכּוּרָה.

ג. כָּל הַקֶּדָּשִׁים שֶׁקֹּדֶם מוֹמֵן קְבוּעַ לְהַקְדֵּשׁ וְנִפְדּוּ - חֵיבִים בְּבִכּוּרָה וּבִמְתָּנוֹת - וְלִדְוֹתֶיהֶן חוֹל, וְנִפְדִּים תְּמִימִין, וּמִבִּיאֵן לְכָל זֶבַח שְׂרִירָצָה, לִפְנֵי פֶדְיוֹנָם, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן לְאַחַר פֶּדְיוֹנָם, וּבֵין לִפְנֵי פֶדְיוֹנָם וּבֵין לְאַחַר פֶּדְיוֹנָם - אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. בֵּין לִפְנֵי פֶדְיוֹנָם בֵּין לְאַחַר פֶּדְיוֹנָם. הַגּוֹזֵז וְהָעוֹבֵד בָּהֶן - אֵין לוֹקָה אֶת הָאֲרֻבָּעִים. כָּלְלוֹ שֶׁל דָּבָר: הָרִי הֵן פְּחֻלִין לְכָל דָּבָר, וְאֵין בָּהֶן אֲלָא עֲלוֹי מִצּוֹת בְּלִבָּה. אֲבָל אִם קֹדֶם הַקֶּדֶשׁ אֶת מוֹמֵן, אוֹ מוֹם עוֹבֵר לְהַקְדֵּשׁ, וְלִאַחַר מִכֵּן נוֹלֵד לָהֶן מוֹם קְבוּעַ, וְנִפְדּוּ - פֶּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה וּמִן הַמְתָּנוֹת, וְלִדְוֹתֶיהֶן קֶדֶשׁ, וְאֵין נִפְדִּין תְּמִימִין, וְאֵין מִבִּיאֵן לְכָל זֶבַח שְׂרִירָצָה, וְלִפְנֵי פֶדְיוֹנָם מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְלִאַחַר פֶּדְיוֹנָם - אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וּבֵין לִפְנֵי פֶדְיוֹנָם וּבֵין לְאַחַר פֶּדְיוֹנָם - עוֹשִׂין

תְּמוּרָה. וּבֵין לִפְנֵי פֶדְיוֹנָם וּבֵין לְאַחַר פֶּדְיוֹנָם, הַגּוֹזֵז וְהָעוֹבֵד בָּהֶן - הָרִי זֶה לוֹקָה אֶת הָאֲרֻבָּעִים, כָּלְלוֹ שֶׁל דָּבָר: הָרִי הֵן כְּקֶדָשִׁים לְכָל דָּבָר, וְאֵין בָּהֶן אֲלָא שְׁהִתְרוֹ בְּשִׁחִטָּה בְּלִבָּה.

ד. הַמְקַבֵּל צֵאן בְּרֹזֶל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - וְלִדְוֹת פֶּטוּרִין, וְלִדְוֹת פֶּטוּרִין - חֵיבִין. מִתּוֹ אִמָּהוֹת, וְהַעֲמִיד הַיִּלְדוֹת תַּחַת אִמּוֹתֶיהֶן - וְלִדְוֹת פֶּטוּרִין, וְלִדְוֹת - חֵיבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הֵן, וְלִדְוֹתֶיהֶן, וְלִדְוֹתֶיהֶן - פֶּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה וּמִן הַמְתָּנוֹת אֲפִלּוּ עַד סוֹף הָעוֹלָם.

ה. רַחֵל שְׂלִידָה מִין עֹז, וְעֹז שְׂלִידָה מִין רַחֵל - פֶּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה. וְאִם יֵשׁ בּוֹ מִקְצֵת סִימָנִין - חֵיב בְּבִכּוּרָה. רַחֵלָה שֶׁלֹּא בִכְרָה, וְיִלְדָה שְׁנֵי זָכָרִים, וְיִצְאֻ רֹאשִׁיהֶן כְּאֶחָד. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶן לִפְנֵהוּ, שְׁנֵיהֶן (שְׁמוֹת יג, יב): "הַזָּכָרִים לָהּ". וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: אֵי אִפְשָׁר, אֲלָא אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לִפְנֵהוּ. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: הִיפָּה שְׁבָהָה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַכּוֹשֵׁל שְׁבָהָה. הַשְּׁנֵי יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאֵב, וְחֵיב בְּמִתָּנוֹת. וְרַבִּי יוֹסִי פוֹטֵר. מִת אֶחָד מֵהֶן; רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִחְלְקוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמּוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרָאָה. זָכָר וּנְקֵבָה, וְאֵין יָדוּעַ, אֵין כָּאֵן לִפְנֵהוּ כְּלוּם, אֲלָא זָכָר יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאֵב וְיִאֲכַל בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלִים. שְׁנֵי רַחֲלִים שֶׁלֹּא בִכְרוּ וְיִלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים - נוֹתֵן שְׁנֵיהֶן לִפְנֵהוּ. זָכָר וּנְקֵבָה - זָכָר לִפְנֵהוּ. שְׁנֵי זָכָרִים וּנְקֵבָה - אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לִפְנֵהוּ. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: הִיפָּה שְׁבָהָה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַכּוֹשֵׁל שְׁבָהָה. הַכּוֹי - יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאֵב וְחֵיב בְּמִתָּנוֹת. וְרַבִּי יוֹסִי פוֹטֵר אֶחָד מֵהֶן. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִחְלְקוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמּוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרָאָה. שְׁתֵּי נִקְבוֹת

- יאכלו במומן לבָעלים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בהמה גסה ששפעה חררת דם - טעונה קבורה, ואין מטמא במשא. והבא אחריה - פטור מן הבכורה.

ז. הלוקח בהמה מניקה מן העובד פוכבים, הבא אחריה - בכור מספק, שמרחמת את שאינה יולדת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הרי הוא בחזקתו. וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: הנכנס לתוך עדרו בלילה, וראה כעשר פחמש עשרה מבכירות שילדו, ולשחרית בא ומצא זכרים תלואים בזקנות ונקבות במבכירות - אינו חושש שמא בנה של זו בא אצל זו, ושמא בנה של זו בא אצל זו. וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: המוסר בהמתו לעובד פוכבים לרעות, אף על פי שאינו רשאי, ולשחרית בא ומצא זכרים בזקנות, ונקבות במבכירות - אינו חושש, שמא הביא עובד פוכבים את בנה של זו אצל זו, ואת בנה של זו אצל זו. התולש צמר מבכור תם, והניח בחלון, אף על פי שנולד לאחר מכן ושחטו - הרי זה יקבר בכור. בעל מום שתלש הימנו, ואחר כך מת; עקביא בן מהללאל מתיר, וחכמים אוסרין. אמר רבי יוסי רבי יהודה: מודה עקביא בזה שהוא אסור, על מה נחלקו? על שנטמא, שתלש הימנו ואחר כך שחטו, שעקביא בן מהללאל מתיר, וחכמים אוסרין. אמר רבי יוסי: מודה רבי חלפתא בזה שהוא מתיר, אבל ביחוד אמרו חכמים: יניחנו בחלון, שמא יש תקון, שאם יהא מת - אסור. ואם שחטו - יהא מתיר, על מה נחלקו? על שנטמא, שתלש הימנו ואחר כך מת, שעקביא בן מהללאל מתיר, וחכמים אוסרין.

וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות, ואין ידוע - אין כאן לכהן כלום, אלא הזכרים ירעו עד שישתאבו ויאכלו במומן לבָעלים. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, וילדו שני זכרים, אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. השני - ירעה עד שישתאב, וחיב במתנות. רבי יוסי פוטר, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחיב, שהיה אומר, אם בכור - 'תנהו לי'. ואם לאו - 'תן לי מתנותיו'. מת אחד מהן; רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. זכר ונקבה, ואין ידוע - אין כאן לכהן כלום, אלא הזכר ירעה עד שישתאב, ויאכל במומו לבָעלים.

ו. הלוקח בהמה מן העובד פוכבים, ואין ידוע אם בכרה או לא בכרה. עז בת שנתה - ודאי לכהן. מכאן ואילך - ספק. רחל בת שנתים - ודאי לכהן, מכאן ואילך - ספק. פרה בת שלש - ודאי לכהן, מכאן ואילך - ספק, וחמורה בפרה. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: חמורה בת ארבע. עד כאן דברי רבי ישמעאל. וכשנאמרו הדברים לפני רבי יהושע, אמר: צאו ואמרו לו לישמעאל: טעית! אילו בולד בלבד הייתה פוטר בבהמה יפה הייתה אומר, אלא אמרו, סימן ולד בבהמה דקה טנוף, ובגסה שליא, ובאשה שפיר ושליא. ואני אומר: עז שטנפה בת ששה - יולדת בת שנתה, רחל שטנפה בת שנתה - יולדת בת ששה. רבי עקיבה אומר: אינה באה למדה הזאת, אלא כל שידוע שבכרה - אין כאן לכהן כלום, ושללא בכרה - הרי זה לכהן. ספק

מסכת בכורות פרק שלישי

א. עד כמה ישראל חזבים לטפל בבכור? בבמה דקה שלושים יום, ובגסה חמשים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים, מפני שטפולה מרבה. בכור תם בזמן הזה - רשאי לקימו שתים ושלש שנים עד שלא הראהו לממחה, משהראהו לממחה, נולד בו מום בתוך שנתו - רשאי לקימו כל שנים עשר חדש, לאחר שנים עשר חדש - אין רשאי לקימו שלושים יום.

ב. כל קדשים שהקדשו בבטן ויצאו בדפן, קדשה חלה עליהן, הבכור והמזעזעזר - אין קדשה חלה עליהן. כל הקדשים שכתוב בהן שנה שנה, כיון שעברה שנתן - הרי אלו פסולין. הבכור והמזעזעזר, אפלו שתים ושלש שנים - הרי אלו כשרין.

ג. אחד הבכור והמזעזעזר, ואחד כל הקדשים שהקדישם שנה של רגלים, ורגלים של שנה - עובר עליהן משום "בל תאחר".

ד. השוחט את הבכור בחזקת בעל מום, ונמצא תמים. מומין שבועין - אין מבקרין אותן, מפני שמשתנין לאחר מיתה, ושבגוף מבקרין אותן; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אף שבגוף אין מבקרין, אלא הרי זה יבקר. מי שאינו ממחה וראה את הבכור ונשחט על פיו, זה היה מעשה, ובא ושאל אלעזר בן פדאי לחכמים, ואמרו: משלם מחצה בדקה ורביע בגסה.

ה. החשוד להיות נוטל שכרו ודן, שכרו ומעיד - כל הדינין שדן וכל עדות

שהעיד - הרי אלו בטלין. אבל נותן לדין שכר דינו ולעד שכר עדותו. אף על פי שאמרו: כשר לדין שיטול שכר, ולעד שיטול שכר עדותו. החשוד להיות נוטל שכרו להזות ולקדש - מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה. ואם היה כהן - מטמאתו מתרומתו, ומאכילו, ומשקו וסכו. ואם היה זקן - מרפיבו על החמור, ונותן לו שכרו כפועל בטל. אף על פי שאמרו: כעור הדין שנוטל שכרו. החשוד על הבכורות - אין לוקחין ממנו עורות צבאים, ולא עורות שאין צבודין. רבי אליעזר אומר: לוקחין הימנו עורות של נקבה שלא בא לכלל קדשה מעולם. רבי שמעון אומר: החשוד להיות מוכר תרומה לשם חלין - אין לוקחין הימנו דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשרות, וחשוד הוא על הטהרות ועל הטמאות שבתורה. החשוד להיות מטמא למתים - נאמן הוא על ידי ציון קברות. החשוד על השביעית - חשוד על המעשרות. חשוד על המעשרות - אין חשוד על השביעית. חשוד על זה ועל זה - חשוד על הטהרות. ישראל חשוד על הטהרות - ואין חשוד, לא על המעשרות ולא על השביעית. חשוד על עבודת כוכבים - חשוד על כל מצות שבתורה, ולא למפרע אלא מכאן ולהבא, שנאמר (במדבר טו, כג): "מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרתיכם".

ו. כל פסולי מקדשין נמכרין באטליז ונשחטין באטליז, ונמכרים בליטרא, חוץ מן הבכור ומן המזעזעזר, שהנאתן לבעלים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפסי אדם את עצמו בליטרא בבכור, לידע מה הגיעו. רבי יהודה אומר: מצא אדם את חברו בירושלים, אמר לו: מה

לו' תנן לי את הבכורות הללו, אלא אומר לו: 'ארבעה טמאין שבפדרך' - תנא לי! כל הבכורות אדם מתיר חוץ מבכור עצמו. רואה הוא קדשיו ומעשרותיו של עצמו. ונשאל הוא על הטמאות ועל הטהרות של עצמו.

ז. העושה מום בבעל מום - הרי זה לוקה את הארבעים. המחמץ את המחמץ הרי זה לוקה את הארבעים. מטרס את המטרס - הרי זה לוקה את הארבעים. מום שבגלוי - הרי זה ישחט על פי שלשה בני הכנסת; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אפלו רגלו קטועה ועינו סמויה - לא ישחט אלא על פי ממחה.

מסכת בכורות פ"ק רביעי

א. כל המומין פוסלין במקדשין ופוסלין בבכור. הסדק - כל שהוא, פוגמת את האזן, בין בידי אדם ובין בידי שמים. איזו היא פגימה? כל שנזתן אצבעו עליה והיא חוגרת, עד כמה תנקב? עד פרשינה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: תיבש עד כעדשה. עד כמה? רבי יוסי בן המשלם אומר: עד כדי שתפרך, וקרובין דברייהן להיות שוין.

ב. איזה הוא רק? שצף על גבי העין, ולא המשקע בקרקע העין. חלזון כמשמעו, נחש כמשמעו, ענב כמשמעו, היתה בו יבלת וחתכה, אם יש בו עצם - ישחט, ואם לאו - לא ישחט. וריר קבוע ארבעים יום. מים קבועין שמונים יום; דברי רבי מאיר. ונחמים אומרים: ריר קבוע שמונים, מים קבועין שמונים, אכל לח ויבש של בית הבעל ולא לח ויבש של בית השלחין, אכל לח ואחר כך יבש - עולין לו. יבש ואחר כך אכל לח - אין

אכלת היום? אמר לו: מן! יודע שמהמעשר אכל, מה המן אין לו דמים - אף מעשר אין לו דמים. אמר לו: קיץ - יודע שהבכור אכל, מה הקיץ נמכר בזול, אף הבכור נמכר בזול. בית שמאי אומרים: אין נמנין על הבכורות אלא הכהנים בלבד, ובית הלל אומרים: אף ישראל. רבי עקיבה מתיר אפלו עובדי כוכבים, שנאמר (דברים יב, טו): "כפצבי וכאיל". בשר בכור, בית שמאי אומרים: אין מאכילין אותו לנדות, ובית הלל אומרים: מאכילין אותו לנדות. בכור שאחזו דם - אין מקיזין לו את הדם במקום שעושה בו מום, אבל מקיזין לו את הדם במקום שאין עושה בו מום; דברי רבי. רבי יהודה אומר: אף נשחט על אותו המום. רבי שמעון אומר: אפלו מת - אין מקיזין לו את הדם. היתה בכור, בעטו ועשה בו מום, אם נתפנו לך - אסור, ואם לאו - מתר. כל המומין הראוין לבא בידי אדם - רועי ישראל נאמנין. רועי כהנים - אין נאמנין. חזרי לומר: נאמן הוא על של חברו ואין נאמן על של עצמו. רבי יהושע בן קפוסאי אומר: אין שוחטין את הבכור אלא על פי שנים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו בנו ואפלו בתו. רבי אומר: אפלו עשרה בתוך הבית - אין נאמנין, שחשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו. אין שמין בכורות תמימין לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין. שמין בכורות תמימין לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין. אין רואין את הבכורות לישראל, ואם אמר לו: 'כהן שלחני אצלך', או שירש את אבי אמו כהן - רואין. כהן פשר שהיה רעה צאנו של ישראל - לא יאמר

עולין. לעולם אין עולין לו, עד שיאכל יבש אחר לח. רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: וריר, בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום שמא יהלך ויחזור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם היתה עינו דומעת - בידוע שהמים עוברין. פסקה מלהיות דומעת - בידוע שהמים קבועין. נקבו חטמיו זה לתוך זה, מבפנים - לא ישחט, מבחוץ - ישחט.

ג. איזו היא תיומת? מן התיומת ולפנים, או מן התיומת שלפנים. רבי יהושע בן קפוסאי אומר: אין שוחטין את הבכור אלא על החיצונית. רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: אין משגיחין על הפנימית כל עקר. נפגמת סירת אליה במקדשים - הרי זה מום. נפגם הזוכן כל שהוא - הרי זה ישחט. איזהו זוכן? כיס ולא הזכר. אמר רבי יוסי בן המושלם: מעשה באחד שנטלו זאב וחזר למקומו. נחתכה זנב מן העצם ולא מן הפרק או שהיה ראש הזנב מפצל לשתי עצמות, או שיש בשר בין חוליא לחוליא כמלא חוליא - הרי זה לא ישחט. או אין לה אלא ביצה אחת - הרי זה ישחט. היו לה שנים, אף על פי שאין בשניה אלא כפול - הרי זה לא ישחט. אמר רבי יוסי: מעשה בפרה של בית מנחם, שהושיבוהו על עכוזו ומעכוהו בביצים, ולא יצאת אלא אחת, ונשחטה, ונמצאת שניה דבוקה על הפסל, ובא מעשה לפני רבי עקיבה והקשיר. וכשנאמרו הדברים לפני רבי יוחנן בן נורי, אמר: 'האכלכם עקיבה נבלות! נטלו קרנים וטלפים והזכר עמהן - הרי זה ישחט.'

ד. איזה יתיר? כל שיש לו שלש עינים וחמש רגלים. החסר? שלש רגלים ועין

אחת. איזהו פסול? כל שהפסלין יוצאים. נשתברו רב צלעותיו, או שהיה בו מום מבפנים - אינו מום, שנאמר (ויקרא כא, יח): "עור או פסח", מה עור ופסח המיוחדין, מום שבגלוי ואין חזר כו'. אמר רבי יוסי בן המושלם: אילא היתה מונה מומין ביבנה, ואמרן לפני חכמים, והודו לו. ועוד שלשה הוסיף. אמרו לו: לא שמענו אלא אחת, שגלגל עינו עגל כשל אדם, ופיו דומה כשל חזיר, ושנטל רב הלשון. ורבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: רב המדבר בלשון, בית דין שאתריהן אמרו: הרי אלו מומין. שפתו התחתונה עודפת על העליונה - הרי זה מום. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היתה עליונה עודפת על התחתונה כשל חזיר - הרי זה מום. פיו בלום, ורגליו מוהלמות מחמת עצמו - ישחט, מחמת הרוח - לא ישחט. אוניו מגפפות בחסיסה אחת - לא ישחט. בשתי חסיסות - ישחט. רבי חנניא בן גמליאל אומר: זנב הרחל שיש בה שלש חליות - לא ישחט. שתיים - ישחט. זנב העגל שאינה מגעת לערקוב - הרי זה ישחט. באיזה ערקוב אמרו? רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: בערקוב שבאמצע ירך, עד קבץ העליון, ולא עד קבץ התחתון.

ה. יש דברים שהן כמומין, ושוחטין עליהן במקדש, ואין שוחטין עליהן בגבולין. ואלו הן: הגומים, הצומח, והצומם, ונקבה. איזה הוא גומים? כל שאין לו קרנים. וצומח - כל שאין לו אונים. צומם - שאוניו מגפפות. רבי אלעאי אמר משום רבי ישמעאל: אנדרוגינוס בכור הוא, ומומו בו - ישחט עליו. וחכמים אומרים: אין קדשה חלה

עליו, אלא יצא וירצה בעדר. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (דברים טו, יט): "כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך"; שכל מקום שנאמר 'זכר' - מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל.

מסכת בכורות פרק חמישי

א. מומין אלו, בין קבועין ובין עוברין - פסולין באדם. יתר עליהן אדם - צוארו שמוט ושקוע. הזבלגנים, והקרחתין, ושארין להן שנים, בעלי חטטורות - כשרים, אבל פסולין מפני מראית העין. סריס אדם וסריס חמה, פצוע דכא וברות שפכה, השכניה והסגרים. איזה הוא שכניה? שגביניו שוכבין. סגרים שגביניו אחד שחור ואחד לבן. איזהו סריס שמש? שרואה את החדר ואת העליה כאחת. לראות אחד רואה שנים, הא כיצד? ראה את חברו והוא אומר: 'לא רואה'. חוטמו בלום וסולד ונוטף. אֲזָנִי רצומות ואֲזָנִי רצועות, ועיניו טרוטות, ועיניו מלודניות, ועיניו גדולות או קטנות. גדולות כשל עגל, קטנות כשל אֶזְזִי, ובעל בזהבית, רוח קצרית באה עליו, ובין הנפלים באה עליו, נכפה אפלו לזמן מרבה.

ב. איזה הוא מרוח אשף? זה הקליטים שנכנסה רוח באשכיו; דברי רבי עקיבה. רבי ישמעאל אומר: זה השחוף. פרסתו חלילה, עקומה דומה למגל, שוקו נתון באמצע רגלו, מכיש מלמעלה ומפסיע מלמטה, בעל הקיפין והשיפפצד, אצבעותיו גרומות, אצבעותיו מרוכבות זו על זו, או שהיתה אצבע גדולה עקומה - פסול. היתה בו שומא, אם יש בה שער -

- פסול, אין בה שער - פשר. גדולה - פסול. קטנה - פשר. וכמה היא גדולה? רבן שמעון בן גמליאל: עד כאיסר האיטלקי. יתרת - אם יש בה עצם - פסול. אם לאו - פשר. יתיר - כגון שהוא אטר אצבעות ידיו, ואצבעות רגליו שש ושש. רבי יהודה מכשיר ורבי פוסל. אמר רבי יהודה: מעשה בא לפני רבי טרפון, ואמר: 'כמותו ירבו פהנים גדולים בישראל'. אמר לו רבי יוסי: כך אמר - 'כמותו יתמעטו נתינים ממזרין בישראל'. אטר, בין בידי ובין ברגליו - פסול. השולט בשתי ידיו כאחת, רבי פוסל ורחמנים מכשירין. הזיזיר, והליפזי, והתימיו, והלימיו, ולויקן, ועקלן, ועקשן, וקלפן, והקישן - פסולין באדם וכשרין בבמה.

מסכת בכורות פרק שישי

א. הבא אחר הנפלים, אף על פי שיצא, בן שמונה ובן תשעה שיצא ראשו מת - בכור לנחלה ואין בכור לכהן, שנאמר (דברים כא, טז): "לא יוכל לבכר את בן האהובה" וגו'. זה הכלל, כל שיצא ראשו ורבו בחיים - פוטר את הבא אחריו מן הבכורה. אבל לא חמש סלעים של בן. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא, מת אחד מהן - שני בכור לנחלה ואין בכור לכהן. לדה היא וכהנת, היא וליזה, היא והאשה שפכר לדה, שני זכרים - בכור לכהן ואין בכור לנחלה, מת אחד מהן, או שהיה זכר ונקבה - אינו בכור, לא לנחלה ולא לכהן.

ב. יש שנותן על ידי עצמו, יש שאביו נותן על ידו, יש שהוא ואביו נותן על ידו,

יש שהוא ואביו נותנין, לא הוא ולא אביו נותנין. איזה הוא שנותן על ידי עצמו? הורתו שלא בקדשה ולידתו שלא בקדשה - נותן על ידי עצמו. ספק בן תשעה לראשון, ובן שבעה לאחרון - נותן על ידי עצמו. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא, ומת אחד מהן - השני נותן על ידי עצמו. איזהו שאביו נותן על ידו? שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמש סלעים לכהן. נתן האב חמש סלעים ומת - האב השני חייב, והבנים פטורין. ילדה היא וכהנת, היא ולויה, היא והאשה שפכר ילדה, שני אביו נותן על ידו. מת אחד מהן, או שהיה זכר ונקבה - לא הוא ולא אביו נותנין. איזה הוא שהוא ואביו נותנין? שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמשה סלעים לכהן, וזה נותן חמשה סלעים לכהן. נתן האב חמשה סלעים ומת, האב השני חייב והבנים פטורין. מת אחד מן הבנים - הבן השני חייב והאבות פטורין. נתן האב חמש סלעים, ומת אחד מן הבנים - הרי כלן פטורין. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, של שני אנשים, וילדו שני זכרים, מת אחד מהן תוף שלשים - הרי כלן פטורין. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמש סלעים לכהן, וזה נותן חמש סלעים לכהן. נתן האב חמשה סלעים לכהן, ומתו הבנים עד שלא חלקו בנכסי אביהן - חייבין, משחלקו בנכסי אביהם - פטורין. רבי יהודה אומר: אף משחלקו בנכסי אביהם, אם יש לזה

בעשרה דינרין משל אביהם - חייבין, ואם לאו - פטורין. שתי נשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - נותנות עשר סלעים לכהן. מת אחד מהן בתוף שלשים יום - מוציאות מידו. רבי יהודה אומר: אם לכהן אחד נתנו - מוציאות מידו, אם לשני כהנים נתנו - אין יכולין להוציא מידו, שהמוציא מחברו עליו הראיה.

ג. לפדות את עצמו ולעלות לרגל - פודה את עצמו ואחר כך עולה לרגל. רבי יהודה אומר: עולה לרגל ואחר כך פודה את עצמו, שזו מצוה עוברת. ללמד תורה ולשא אשה - לומד ואחר כך נושא אשה. רבי יהודה אומר: אם אין יכול לישב בלא אשה - נושא אשה ואחר כך לומד תורה. הוא ללמד תורה ובנו ללמד תורה, הוא לישא אשה ובנו לישא אשה - הוא קדם את בנו. רבי יהודה אומר: אם היה בנו זריז, ותורה מתקיימת בידי - בנו קודמו. מעשה באחד שהרצה את בנו ללמד תורה, הדירו מלעשות מלאכה, והתיר לו רבי יוסי למלאת לו חבית מים, ולהדליק לו את הנר.

ד. חמש סלעים של בן, שלשים של עבד, חמשים של אנס ושל מפתה, ומאה של מוציא שם רע - כלן בשקל הקדש ובמנה צורי, וכלן נפדין בכסף ובשנה כסף, חוץ ממותר שקלים הראויין ופדיון מעשר שני, שאין באין אלא מן המטבע. עגל זה לפדיון בני - אין בנו פדוי, אבל אם אמר: 'עגל זה בחמשה סלעים לפדיון בני', וטלית זה בחמשה סלעים לפדיון בני' - בנו פדוי. אבל אין פודין לא בעבדים, ולא בשטרות, ולא בקרקעות, ואפלו אמר: 'עבד זה בחמשה סלעים לפדיון בני', וקרקע זו בחמש סלעים לפדיון

מסכת בכורות פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. מעֲשֶׂר בְּהֵמָה נוֹהֵג בְּגֵדוּלִים וּבִקְטָנִים, בְּזָכָרִים וּבְנָקִיבוֹת, בְּתַמִּימִים וּבְעֵלִי מוֹמִים, וּמַעֲשָׂרִין אוֹתָן מִשְׁנֵה לַחֲבֶרְתָּהּ, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים יד, כב): "עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר" – בְּשָׁנֵי מַעֲשָׂרוֹת הַפְּתוּב מִדְּבַר, אֶחָד מַעֲשֹׂר דִּגְן וְאֶחָד מַעֲשֹׂר בְּהֵמָה; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: "שְׁנֵה שְׁנֵה", שֶׁל שְׁנֵה אֶתָּה מַעֲשֹׂר וְאִי אֶתָּה מַעֲשֹׂר מִשְׁנֵה לַחֲבֶרְתָּהּ. גְּדִיָּה שְׁלִידָה שֶׁלֹּשׁ בָּנוֹת, וּבָנוֹת שֶׁלֹּשׁ שְׁלֹשׁ נִכְסוֹת לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֲנִי רֵאִיתִי גְדִיָּה שֶׁמַּתְעַשֶּׂרֶת בַּת שְׁנֵתָהּ. הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה שֶׁל שְׁתֵּים וְשֶׁלֹּשׁ שָׁנִים, אִם מִפִּיר בָּהּ שֶׁל שְׁנֵה שְׁנֵה בְּפָנֶי עֲצָמָה – נִכְנָסֶת לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר. אִם לֹא – אֵין נִכְנָסֶת לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר.

ב. מַעֲשֹׂר בְּהֵמָה מַצְטָרֵף מֵלֹא רֶגֶל רוּעָה, וְלֹא מֵלֹא רֶגֶל בְּהֵמָה מֵהִלְכָתָהּ. כַּמָּה רֶגֶל בְּהֵמָה? שָׁנִים וְשָׁלִשִׁים מִל. כִּיצַד? הֵיוּ לוֹ חֲמֵשׁ בְּסֶפֶר חֲנֻנְיָא, וְחֲמֵשׁ בְּסֶפֶר עוֹתָנִי, וְחֲמֵשׁ בְּסֶפֶר בְּצִיפּוּרִי – הָרִי אֱלוֹהֵי מַצְטָרְפוֹת. חֲמֵשׁ בְּסֶפֶר חֲנֻנְיָא, וְחֲמֵשׁ בְּצִיפּוּרִי – עַד שִׁיְהִיו לוֹ אֶפְלוֹ אֶחָת בְּצִיפּוּרִי. הִיָּה לוֹ בְּעֶבֶר הִירְדָן מִכָּאן וּמִכָּאן, כְּגוֹן הַשּׁוֹלָמִי מִגָּרִי, וְשְׁתֵּי אֲבִטִּינִיּוֹת – אֵין מַצְטָרְפוֹת זֶה עִם זֶה, וְאֵין צִרְיָן לֹאֲמַר בְּאַרְצָן וְחוּצָה לְאַרְצָן. נִהַר הַיּוֹצֵא מִמַּעַרְת פְּמִיִּס, וְעוֹבֵר בִּימֵה שֶׁל סוֹפְנִי, וּבִימֵה שֶׁל טְבֶרְיָא, אֵף עַל פִּי שְׁשֻׁמוֹ יִרְדֵּן – אֵין מִתְחַשֵּׁב עִם הִירְדָן. אֵיזֵהוּ יִרְדֵּן? מִבֵּית יִרְחוֹ וְלִמְטָה.

ג. אֵיזֵה לְקוֹחַ? כָּל שֶׁמְכָרוּ לוֹ, וְחוּזָר וּלְקָחוֹ הֵימָנּוּ, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּמַתָּנָה, וְחוּזָר וּלְקָחוֹ הֵימָנּוּ. אֲבָל הַלּוֹקֵחַ עֶבֶר פָּרְתּוֹ שֶׁל

בְּנִי – אֵין בְּנוֹ פְּדוּי, נִתֵּן הָאֵב הַמָּשֶׁה סְלָעִים לַחֲמִשָּׁה כֹּהֲנִים – בְּנוֹ פְּדוּי, נִתֵּן לוֹ זֶה אַחֵר זֶה, זֶה אַחֵר זֶה – בְּנוֹ פְּדוּי. נִתֵּן לוֹ חֲזֹר וּנְטֹלֵן הֵימָנּוּ – בְּנוֹ פְּדוּי, כֶּף הִיָּה רַבִּי טְרַפּוֹן עוֹשֶׂה: נוֹטֵלֵן הֵימָנּוּ, וְחוּזָר וְנוֹתְנוֹ לוֹ.

ה. אֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שָׁנִים בְּשִׁבַּח שֶׁהַשְּׁבִיחוֹ נִכְסִים לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶן. רַבִּי אוֹמַר: אוֹמַר אֲנִי, שֶׁהַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שָׁנִים בְּשִׁבַּח שֶׁהַשְּׁבִיחוֹ נִכְסִים לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶם, שְׂאָף שֶׁלֹּא הַשְּׁבִיחוֹ בְּשִׁלְהֵן. כִּיצַד? הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה מוֹחֲכֶרֶת וּמוֹשְׁכֶרֶת אֲצֵל אֲחֵרִים, רוּעָה בְּאַפֵּר – בְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שָׁנִים בְּזֹרֹעַ וּבִלְחִיִּים וּבִקְבָהּ. רַבִּי אוֹמַר: כָּל דְּבַר שֶׁלֹּא פִלְפְּלוּ בוֹ יְתוּמִים לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶם – בְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שָׁנִים. וְאֵין נוֹטֵל פִּי שָׁנִים אֲלֹא בְּכָל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ, אֲבָל בְּנוֹ בְּנִין וְנִטְעוֹ נְטִיעָה – הַכֹּל שׁוֹיֵן שְׁנוּטֵל פִּי שָׁנִים. אִם אָמַר: 'אִי אֶפְשִׁי בְּשִׁלָּא לְטוֹל וְשִׁלָּא לְתַן' – הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. כִּיצַד אֵין נוֹטֵל בְּרֵאוּי כְּבִמְחֻזָּק? מֵת אָבִיו בְּחַיִּי אָבִיו – נוֹטֵל פִּי שָׁנִים מִנְכָּסֵי אָבִיו, וְאֵין נוֹטֵל פִּי שָׁנִים מִנְכָּסֵי אָבִי אָבִיו. וְאִם הִיָּה בְּכוֹר – נוֹטֵל פִּי שָׁנִים אֵף מִנְכָּסֵי אָבִי אָבִיו. הַבְּכוֹרָה וְהַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהַמֵּיבֵם אֶת אִשְׁתּוֹ אַחֲרָיו, וְהַמַּתָּנָה, נִזְק וְחֻצִּי נִזְק, וְתַשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְתַשְׁלוּמֵי אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה – גִּלְזָן אֵין נוֹטְלוֹת בְּרֵאוּי כְּבִמְחֻזָּק, אֲבָל נוֹתֵן לְהֵן מִשְׁדֵּה הַחוּזָר בִּיבּוּל. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמַר: הַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, בְּנִי מִשְׁפָּחָה נוֹתֵנִין לוֹ מַעוֹת וּמוֹצִיאִין מִיָּדוֹ, שְׁנֵאֲמַר (בְּמִדְבָּר לו, ט): "וְלֹא תִסַּב נִחְלָה מִמֶּטָה לְמֶטָה אַחֵר" וְגו'.

בתשרי וחמשה באב - הרי אלו מצטרפין.

ז. כיצד מעשרין? מעמיד אמהות מבחוץ והן גועות, והבנים יוצאין לקראתן. יצאו שמיני ותשיעי באחד - הרי זה משלים עליהם. התשיעי ועשירי - ירעו עד שיתאבדו. עשירי ואחד עשר - כלן ימותו. היה מונה ראשון ראשון, מת ראשון ראשון - הרי זה משלים עליהן. היה מונה וקראו חברו לדבר עמו - הרי זה משלים עליהם, היה מונה וחשכה ליל שבת - הרי זה משלים עליהם. היה מונה והוציא ראשו ורבו מן הדיר, וחזר, כמנין לכל דבר, מנאן רבוצין, או עומדין - הרי זה משלים עליהן. היה מונה, וקפץ מן המנויין לשאין מנויין, אם מכיר - פטור והן חביבין. ואם לאו - הרי כלן פטורין, נתערב בהן יתום או לקוח - הרי כלן פטורין. היה לו עשרה ומונה חמשה, ומת אחד מן המנויין - הרי זה משלים עליהן משאינן מנויין, אלו שמנו פטורין והשאיר יצטרפו לגרן הבא. היו לו חמשה עשר, לא יאמר: 'הריני מכניס עשרה מהן לדיר', אלא מכניס את כלן ומונה מהן עשרה, והשאיר יתעשרו לשנה הבאה. מנאן למפרע - עשירי שבכלן מקדש. קרא לתשיעי 'תשיעי', לעשירי 'עשירי', לאחד עשר 'אחד עשר', תשיעי חליץ עשירי מעשר אחד עשר חליץ. קרא לתשיעי 'עשירי', ולעשירי 'תשיעי', ולאחד עשר 'אחד עשר', תשיעי נאכל במומו, עשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים. קרא לתשיעי 'תשיעי', ולעשירי 'תשיעי', ולאחד עשר 'עשירי', תשיעי חליץ ועשירי מעשר, ואחד עשר קרב שלמים. קרא לתשיעי 'עשירי' לעשירי

חברו אף על פי שילדה אצל בעלים נכנסת לדיר להתעשר. הכל נכנס להתעשר, חוץ מן פלאים והטרפה; דברי רבי אלעזר בן יהודה איש ברתותא, שאמר משום רבי יהושע. אמר רבי עקיבא: אני שמעתי משמו, אף יוצא דפן ומחסר זמן והיתום. אבל איזה הוא פלאים? רחל שילדה מן גדי, אפלו כמין כבש, ועז שילדה מן הכבש אפלו כמין גדי, טרפה כמשמעה, יוצא דפן כמשמעו. אין פחות משמונת ימים. רבי שמעון אומר: מחסר זמן נכנס לדיר להתעשר.

ד. הנרבע, והמקצה, והנעבד, אתנן ומחיר, וטמטום ואנדרוגינוס - אין נכנסין לדיר להתעשר. רבי שמעון ברבי יהודה אומר משם רבי שמעון: טמטום ואנדרוגינוס - אין נכנסין לדיר להתעשר, שכל מקום שנאמר 'זכר' - מוציא טמטום ואנדרוגינוס מן הכלל.

ה. איזהו אתנן? כל שנתן לה עבר פרתו, וחזר ולקחו הימנה. איזהו מחיר? כל שהחליף לו עבר פרתו, וחזר ולקחו הימנו.

ו. שלש גרנות למעשר בהמה, בפרס הפסח ובפרס עצרת ובפרס החג - אין להן קצבה; דברי רבי עקיבא. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אין פחות מחמשה עשר יום קדם לרגל. אמר רבי שמעון בן עזאי: הואיל ואלו אומר באחד באלול, ואלו אומר באחד בתשרי, האלולין מתעשרין בעצמן, כיצד? נולדו לו חמשה באב וחמשה באלול, חמשה באלול וחמשה בתשרי, וחמשה באב וחמשה בתשרי - אין מצטרפין. חמשה

מַעֲרִיף וּמַקְדִּישׁ, וְאִם הָיִק - חֵיב
בְּתַשְׁלוּמִין. הָאִשָּׁה שִׁינְאָה לְהַרְג, הוֹצִיא
עֵבֶר אֶת יָדוֹ - מִמַּתִּינִין לָהּ עַד שֶׁתֵּלַד,
שְׁאֵלוֹ יֵלְדָה, הָיָה וְלִדּוֹתֶיהָ נִסְקָלִים.
הָאִשָּׁה שִׁינְאָת לְהַרְג, אָמְרָה: 'תָּנוּ שְׁעָרֵי
לְבַתִּי - נוֹתֵנִין לָהּ. מֵתָה סֵתָם - אֵין נוֹתֵנִין
לָהּ, שֶׁהַמֵּתִים אֲסוּרִין בְּהִנָּאָה.

ג. עֶרֶךְ עֵנִי סֵלַע, עֶרֶךְ עֶשֶׂיר כְּתוּב בַּתּוֹרָה.
הָיָה בִּידוֹ סֵלַע וְנָתַן הֵימָנוּ שְׁלֹשָׁה דִּינָרִים,
וְלֹא הִסְפִּיק לָתֵן דִּינָר הָאַחֲרוֹן עַד
שֶׁהָעֶשֶׂיר - מִגְלָגְלִין עָלָיו אֶת הַכֶּל, שְׁאֵלוֹ
מִתְחַלֶּה נָתַנוּ - פָּטוּר. הָיָה בִּידוֹ שְׁלֹשִׁים
סֵלַע, וְנָתַן מֵהֶן עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה, וְלֹא
הִסְפִּיק לָתֵן אֶת הָאַחֲרוֹנָה עַד שֶׁהָעֶשֶׂיר -
מִגְלָגְלִין עָלָיו אֶת הַכֶּל.

ד. פָּרִים שֶׁל חֵג, אֵין פָּחוֹת מִשְׁבַּעַה וְלֹא
יֹתֵר עַל אַרְבַּעַה עֶשֶׂר. אֵין פֶּתַח בְּטוּעָה
פָּחוֹת מִשְׁבַּעַה, וְלֹא יִתִּיר עַל שְׁבַעַה עֶשֶׂר.
אֵין בִּנְגָעִים פָּחוֹת מִשְׁבַּעַה אֶחָד, וְלֹא יִתִּיר
עַל שְׁלֹשָׁה שְׁבֻעוֹת. אֵין פּוֹחֲתִים
מֵאַרְבַּעַה חֲדָשִׁים הַמַּעֲבָרִים בִּשְׁנָה, לֹא
נִרְאָה לְהוֹסִיף יִתִּיר עַל שְׁמוֹנֶה. מַעֲוֹלָם
לֹא נִרְאָה שֶׁשָּׁה חֲדָשִׁים הַמַּעֲבָרִים בִּשְׁנָה,
זוֹ אַחֵר זוֹ. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מִכִּירִין זְמַנוֹ שֶׁל
חֹדֶשׁ - נוֹהֲגִין אֶחָד מֵעֵבֶר וְאֶחָד שְׁאֵינוֹ
מֵעֵבֶר. וְכֵן בְּגִלּוֹת נוֹהֲגִין אֶחָד מֵעֵבֶר
וְאֶחָד שְׁאֵינוֹ מֵעֵבֶר. הָיָה נוֹהֲגִין תַּמּוּז
בְּזְמַנוֹ וְהָאֵב מֵעֵבֶר, וְאַחֵר כֶּף נוֹדַע לָהֶן
שָׁאֵב בְּזְמַנוֹ - מִנִּיחִין אוֹתוֹ, וּמִנִּיחִין מִכָּאן
וְאֵילָף אֶחָד מֵעֵבֶר וְאֶחָד שְׁאֵינוֹ מֵעֵבֶר.
עֲצֻרָת, פְּעָמִים שָׁחַל לִהְיוֹת בַּחֲמֻשָּׁה
וּבִשְׁשָׁה וּבִשְׁבַעַה, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יֹתֵר.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חָל לִהְיוֹת בַּחֲמֻשָּׁה -
סִימָן רַע לַעֲוֹלָם, בִּשְׁשָׁה - סִימָן בִּינוּנִי,
בִּשְׁבַעַה - סִימָן יָפֵה לַעֲוֹלָם. וְכֵן מְצִינוּ
שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִין לִפְנֵי הָרַם סִינִי,

'תְּשִׁיעִי', וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר 'עֶשֶׂרִי' - שֶׁלֹּשְׁתָּן
מִקְדָּשִׁין. תְּשִׁיעִי נֶאֱכַל בְּמוֹמוֹ, עֶשֶׂרִי
מֵעֶשֶׂר, אֶחָד עֶשֶׂר קָרֵב שְׁלָמִים, וְעוֹשָׂה
תְּמוּרָה, קָרָא לְתְּשִׁיעִי 'תְּשִׁיעִי', וְלַעֲשִׂירִי
'עֶשֶׂרִי', וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר 'עֶשֶׂרִי' - אֵין אֶחָד
עֶשֶׂר מִקְדָּשׁ. זֶה הַכֶּלֶל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נַעֲקָר
שֵׁם עֶשֶׂרִי הֵימָנוּ - אֵין אֶחָד עֶשֶׂר מִקְדָּשׁ,
עַד שִׁישְׁתָּק בַּתְּשִׁיעִי, וְיִקְרָא לַעֲשִׂירִי
'תְּשִׁיעִי' וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר 'עֶשֶׂרִי'. בַּהֶמָּה
שֶׁנִּתְעַרֵּב בָּהּ סֶפֶק מֵעֶשֶׂר בְּזְמַן הַזֶּה - יָרַעוּ
עַד שִׁיִּסְתָּאֲבוּ. סֶפֶק אֶחָד עֶשֶׂר - הָרִי כֵּלָן
יָמוּתוּ. מֵעֶשֶׂר בַּהֶמָּה שֶׁל יְתוּמִין - מוֹכְרִין
אוֹתוֹ מִפְּנֵי 'הֵשֵׁב אֲבֹדָה' לְבַעֲלִים. מֵעֶשֶׂר
בַּהֶמָּה שֶׁשָּׁחֲטוּ, גִּידִיו, וְקִרְנֵיו, וְעֲצָמָיו,
וְטִלְפִּיו, וְחִלְבּוֹ, וְעוֹרוֹ, וְגִיתּוֹ - הָרִי אֵלּוֹ
מִתָּרִין.

מסכת ערכין פרק ראשון

א. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מְרֻבָּה מִדַּת מַעֲרִיכִין
מִמִּדַּת נַעֲרִיכִין, שֶׁחֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן
נַעֲרִיכִין, אֲבָל לֹא מַעֲרִיכִין. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: מְרֻבָּה מִדַּת מַעֲרִיכִין מִמִּדַּת
נַעֲרִיכִין, טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוּגִינוֹס - מַעֲרִיכִין
וְלֹא נַעֲרִיכִין, אֵף הָעוֹבֵד כּוֹכְבִּים יֵהָא
מַעֲרִיף וְלֹא נַעֲרִיף.

ב. נָשִׁים וְעֹבְדִים נוֹדְרִין וְנִידְרִין, נַעֲרִיכִין
וּמַעֲרִיכִין, אִם יֵשׁ לָהֶן בְּזְמַן הַזֶּה - גּוֹבִין
מֵהֶן, אִם לֹא - כּוֹתֵבִין עֲלֵיהֶן, וְגוֹבִין מֵהֶן
לְאַחֵר זְמַן, הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים - נוֹדְרִין
וּמִדְרִין. הַקִּיטְעִין וּמִכִּי שָׁחִין, וְאֵף עַל פִּי
שְׁאֵין לָהֶן דְּמִין - יֵשׁ לָהֶן עֲרִיכִין. הַגּוֹסֵס
וְכֵן שְׁמוֹנֶה - לֹא נֹדֵר וְלֹא נַעֲרִיף, וְהַיּוֹצֵא
לְהַרְג - לֹא נֹדֵר וְלֹא נַעֲרִיף; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן עֲקִיבָא אוֹמֵר: נַעֲרִיף,
מִפְּנֵי שֶׁדְּמִיו קְצוּבִין, אֲבָל אֵין נֹדֵר, מִפְּנֵי
שְׁאֵין דְּמִיו קְצוּבִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נוֹדֵר,

נִמְשָׁכִין לְאַחֲרֵיהֶם שָׁנִים עֶשֶׂר מִל, וּבָאִין לְפָנֵיהֶם שָׁנִים עֶשֶׂר מִל, עַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִל, הִזָּה הַיּוֹם בְּרוּר וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּלְחִין מִפְּנֵי הָאֵשׁ, אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲנִי כְבוֹד: רַבְצוּ טַל לְפָנַי בְּנֵי, שְׁנֵאֲמַר (שׁוֹפְטִים ה, ד): "ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצִעְדְךָ מִשְׁדָּה אָדוֹם". וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַבֵּץ לְפָנֵיהֶם טָלָלִים וּגְשָׁמִים, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים סח, י): "גֶּשֶׁם נִדְבּוֹת תִּנְיָף אֱלֹהִים" וְגו'. אֵין עֲצָרַת חַל לַהֲיוֹת אֶלָּא בְיוֹם הַנֶּה. אֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה חַל לַהֲיוֹת אֶלָּא בְיוֹם הַנֶּה, וּבְיוֹם עֲבוּרוֹ. אַחֲרִים אוֹמְרִין: אֵין בֵּין עֲצָרַת לַעֲצָרַת וְאֵין בֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶלָּא אַרְבָּעָה יָמִים בְּלִבְדּוֹ, וְאִם הִיְתָה שָׁנָה מִעֲבֶרֶת חֲמִשָּׁה.

ה. אֵין בְּעֶרְכִּין פָּחוֹת מִשְׁלָשִׁים יוֹם, וּמוֹסִיפִין עַד עוֹלָם. וְאֵין בְּנִזִּירוֹת פָּחוֹת מִשְׁלָשִׁים יוֹם, וּמוֹסִיפִין עַל עוֹלָם.

ו. הַחֲלִיל אֵין דּוּחָה אֶת הַשְּׁבֶת. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דּוּחָה. לֹא הִזָּה מִכָּה בְּשָׁנֵי חֲלִילִין אֶלָּא בְּחִלִּיל אֶחָד. לֹא הִזָּה מִחֲלָק אֶלָּא בְּשָׁל קָנָה, מִפְּנֵי שְׁמַחֲלָק יָפָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הִדְרָאוּלִים לֹא הִזָּה בְּמִקְדָּשׁ, מִפְּנֵי שְׁמַעְרָבָב אֶת הַקּוֹל, וּמִקְלָקֵל אֶת הַנְּעִימָה. אֱלוֹ הֵן מִכִּין לְפָנַי מִזְבַּח: עֲבָדִי כְּהוֹנָה הָיוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲבָדִי לוֹיָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִשְׁפַּחַת בֵּית הַפְּגָרִים, בֵּית צְפָרְיָא מִימָאִים – מִשְׁיֵאִין לְכַהֲנָה; רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר: מִכִּיָּן הִיְתִי וְלוֹיִם הָיוּ.

משיכמין לסליחות			1st Day of Selichos	
14 Sep	ראשון Sunday	כ"א 21	בבלי: הוריות יג ירושלמי: סוטה ז תוספתא: בכורות ב כ"ך: אסתר ד-ח רמב"ם: שאלה ופקדון ב	עלות השחר 5:23..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:07... סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:05..... נץ החמה 6:36..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:43... סו"ז תפלה - גר"א 10:45... צה"כ לשיטת ר"ת 8:18
ב' דסליחות				
15 Sep	שני Monday	כ"ב 22	בבלי: הוריות יד ירושלמי: סוטה ח תוספתא: בכורות ג כ"ך: אסתר ט-י רמב"ם: שאלה ופקדון ג	עלות השחר 5:24..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:07... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 7:04..... נץ החמה 6:37..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:43... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:17
ג' דסליחות				
16 Sep	שלישי Tuesday	כ"ג 23	בבלי: זבחים ב ירושלמי: סוטה ט תוספתא: בכורות ד כ"ך: דניאל א-ב רמב"ם: שאלה ופקדון ד	עלות השחר 5:25..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:08... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 7:02..... נץ החמה 6:38..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:44... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:15
ד' דסליחות				
17 Sep	רביעי Wednesday	כ"ד 24	בבלי: זבחים ג ירושלמי: סוטה י תוספתא: בכורות ה כ"ך: דניאל ג-ד רמב"ם: שאלה ופקדון ה	עלות השחר 5:26..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:08... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 7:00..... נץ החמה 6:39..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:44... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:13
ה' דסליחות				
18 Sep	המישי Thursday	כ"ה 25	בבלי: זבחים ד ירושלמי: סוטה יא תוספתא: בכורות ו כ"ך: דניאל ה-ו רמב"ם: שאלה ופקדון ו	עלות השחר 5:27..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:08... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 6:59..... נץ החמה 6:40..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:44... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:12
ו' דסליחות				
19 Sep	ששי Friday	כ"ו 26	בבלי: זבחים ה ירושלמי: סוטה יב תוספתא: בכורות ז כ"ך: דניאל ז-ח רמב"ם: שאלה ופקדון ז	עלות השחר 5:28..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:08... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 6:57..... נץ החמה 6:41..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:44... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:10
נצבים, פרק ה-ו				
20 Sep	שב"ק Shabbos	כ"ז 27	בבלי: זבחים ו ירושלמי: סוטה יג תוספתא: ערכין א כ"ך: דניאל ט-י רמב"ם: שאלה ופקדון ח	עלות השחר 5:29..... סו"ז קר"ש - מג"א 9:09... סו"ז תפלה - מג"א 10:22 שקיעה 6:55..... נץ החמה 6:42..... סו"ז קר"ש - גר"א 9:45... סו"ז תפלה - גר"א 10:46... צה"כ לשיטת ר"ת 8:08

ווער עס ווייטסט פון ארץ ישראל, ער האט שוין געשפירט דעם אמת'ן טעם פון ארץ ישראל, ער קען
דענקענען אויף איינעם אויב יענער איז געווען ביי אן אמת'ן צדיק אויף ראש השנה אדער נישט.

(ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ"א)